

**ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА
ЕФЕКТИВНОСТ
НА ОБЩИНА ДОЛНА
МИТРОПОЛИЯ ЗА
ПЕРИОДА 2021 - 2025Г.**

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ	5
1 ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ	6
2 ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ	8
2.1 ДЕЙНОСТИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ, РЕАЛИЗИРАНИ ОТ ОБЩИНА ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ ГОДИНИ	9
3 ПРОФИЛ НА ОБЩИНА ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ	11
3.1 КРАТЪК ОБЗОР НА ОБЩИНА ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ	11
4 СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ	25
4.1 ОБЩИНАТА КАТО КОНСУМАТОР, РЕГУЛАТОР И ПРОИЗВОДИТЕЛ НА ЕНЕРГИЯ	25
4.1.1 Общината като консуматор	25
4.1.2 Общината като регулатор и инвеститор	25
4.1.3 Общината като производител и доставчик на енергия	26
4.1.4 Потребление на енергия на територията на Община Долна Митрополия	26
4.2 УЛИЧНО ОСВЕТЛЕНИЕ	33
5 ЦЕЛИ И ОБХВАТ	39
5.1 НАЦИОНАЛНИ ЦЕЛИ	39
5.2 ОБЩИНСКИ ЦЕЛИ	40
6 ИЗБОР НА ПРОГРАМИ ДЕЙНОСТИ И МЕРКИ	44
6.1 ОБУЧЕНИЕ И ИНФОРМИРАНЕ	45
6.2 ОРГАНИЗАЦИОННИ МЕРКИ	46
6.3 ТЕХНИЧЕСКИ МЕРКИ	46
6.4 АДМИНИСТРАТИЧНИ МЕРКИ	47
7 ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ	49
7.1 ЕНЕРГИЕН	49
7.2 ИКОНОМИЧЕСКИ	49
7.3 ЕКОЛОГИЧЕН	49
7.4 ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ОБЩИНСКИТЕ УСЛУГИ	49
7.5 СОЦИАЛЕН ЕФЕКТ	49
8 ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	51
8.1 ИНВЕСТИЦИОННО НАМЕРЕНИЕ	51
8.2 ПРЕДВАРИТЕЛНО ПРОУЧВАНЕ	51
8.3 ИНВЕСТИЦИОНЕН ПРОЕКТ	51
8.4 ПОДГОТОВКА И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРОИТЕЛСТВОТО	51
8.5 МОНИТОРИГ	51
9 SWOT АНАЛИЗ	53
10 НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И КОНТРОЛ	60
11 ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ	62
11.1 СОБСТВЕНИ СРЕДСТВА ОТ ОБЩИНСКИЯ БЮДЖЕТ	62
11.2 СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ	62

11.3	КРЕДИТНИ ЛИНИИ.....	64
11.3.1	Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници” /ФЕЕВИ/.....	64
11.3.2	Фонд за енергетика и енергийни икономии /ФЕЕИ/.....	64
11.3.3	Националният Доверителен ЕкоФонд (НДЕФ).....	65
11.4	ПУБЛИЧНО ЧАСТНО ПАРТНЬОРСТВО	65
11.5	ЕСКО ДОГОВОРИ.....	66
12	ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО	67
13	ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	68

ПОЛЗВАНИ ОЗНАЧЕНИЯ И СЪКРАЩЕНИЯ:

ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕТ	Възобновяеми енергийни технологии
ДКЕВР	Държавна комисия за енергийно и водно регулиране
ЗЕ	Закон за енергетиката
ЕС	Европейски съюз
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЗВАЕИБГ	Закон за възобновяемите и алтернативни енергийни източници и биогорива
ЗЕЕ	Закон за енергийната ефективност
БГВ	Битово горещо водоснабдяване
НДПНВЕИ	Национална дългосрочна програма за насърчаване на ВЕИ
МБВР	Международна банка за възстановяване и развитие
МУЕП	Местен устойчив енергиен план
ПЧП	Публично- частно партньорство
ОП	Оперативна програма
ФЕЕ	Фонд: "Енергийна ефективност"
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ДГФ	Държавен горски фонд
PV	Фотоволтаик
ВяЕЦ	Вятърна електроцентрала
КПД	Коефициент на полезно действие
кВт	Киловат
МВт	Мегават
кВтч	Киловатчас
МВтч	Мегаватчас
кВт/год	Киловата годишно
МВт/год	Мегавата годишно
кв.м. (кв.км.)	Квадратни метра (квадратни километра)
0°C	Градус Целзии
ктое (Mtoe)	Килотон (Мегатон) нефтен еквивалент

ВЪВЕДЕНИЕ

Увеличаващото се енергийно потребление и нарастващото търсене на енергия в световен мащаб налагат през последните години все по-често да се говори за енергийна ефективност, енергийно-ефективни стратегии, енергийно-ефективни технологии, системи и процеси, които да обезпечат енергийните зависимости на хората. Изменението в климата през последните години наложи да се повиши и загрижеността относно негативния ефект, който предизвикват парниковите газове, както и да се работи целенасочено в посока на разработване и изпълнение на програми и планове в областта на енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници.

Енергийната ефективност представлява съотношението между изходното количество производителност, услуга, стока или енергия и вложеното количество енергия, т. е. извличане на максимална полза от всяка единица енергия, чрез използване на модерни технологии за задоволяване на ежедневните нужди. Предизвикателството се състои в това да се сложи край на прекомерно увеличаващото се енергийно потребление без да се намалява качеството на живот. Това може да бъде постигнато чрез подобряване на енергийната ефективност включително чрез промяна в поведението на енергийните консуматори.

ПЕЕ цели да се намали нивото на енергопотребление в обектите – общинска собственост (сгради, инсталации, улично осветление и др.), като по този начин да се даде пример на населението и бизнеса с оглед генериране на икономия на енергия в бита и индустрията. Предвидените в настоящата програма мерки по енергийна ефективност имат за цел политиката по енергийна ефективност да се превърне в приоритет на Долна Митрополия, като по този начин се повишат икономическия растеж и жизнения стандарт на населението на общината и се подпомогне опазването на околната среда.

Областните управи и общините представляват важен участник в необходимата промяна и следователно техните инициативи трябва да бъдат допълнително засилени. Специфична подкрепа ще бъде предоставена за новаторски интегрирани енергийни решения на местно ниво, допринасящи за преминаване към т. нар. Зелени градове. Местните власти трябва да играят водеща роля в разумното използване на енергията, реализирането на местни стратегии, планове и проекти за устойчиво потребление на енергията трябва да се превърне в неотменно задължение за всички общини в Европа, защото това носи значителни ползи на местните общности.

Програмата се одобрява и приема от Общински съвет – Долна Митрополия, по предложение на Кмета на Общината и обхваща пет годишен период на действие и изпълнение.

1 ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ

Настоящата Програма за енергийна ефективност на община Долна Митрополия е задължителна част от държавната политика по енергийна ефективност и е разработена, съгласно изискванията на чл. 12, ал. 2 от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ), в сила от 8.05.2018 г, с пет годишен период на действие от 2021 г. до 2025 г.

Програмата е в съответствие с Националния план за действие по енергийна ефективност, Националния план за сгради с близко до нулево потребление на енергия, Националната дългосрочна програма за насърчаване на инвестиции за изпълнение на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградите от обществените и частния национален жилищен и търговски сграден фонд и Указанията на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) за разработване на програми за енергийна ефективност.

Общинската програма е в съответствие с Енергийната стратегия на Република България до 2030 г. и Протокола от Киото към Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата. Основните цели на пакета „Климат – енергетика“ на ООН са:

- ✓ 40% намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г. спрямо базовата година 1990 по протокола от Киото;
- ✓ 20% увеличение на енергийната ефективност;
- ✓ 32.5% дял на енергията от възобновяеми източници в общото потребление на енергия в ЕС до 2030 г.;
- ✓ 10% дял на биогоривата в транспорта до 2030 г.

За постигане на заложените цели в Парижкото споразумение за климата след 2030 г., са необходими повече усилия, като: значително да намаляване скъпоструващата си зависимост от изкопаемите горива, снижаване разходите за внос на изкопаеми горива, увеличаване енергийната си автономност и допринасяне за по-справедлив енергиен пазар. Изключително важно е да продължим интегрирането на енергийния пазар чрез изграждане на липсващите междусистемни връзки и улесняване на трансграничната търговия с енергия.

Преходът към чиста енергия може също да бъде подпомогнат от морска енергия и вятърната енергия от разположени в морето инсталации. Като лидер в тази област ЕС следва да продължи да се ползва от стартовото си предимство.

Сградите потребяват 40% от общото потребление на енергия, при това 75% от тях са енергийно неефективни. Чистата енергия за сградите е не само спестяване на енергия: тя увеличава комфорта и качеството на живот, има потенциал да интегрира възобновяеми източници на енергия, да складира, възможност за цифровите технологии и да свързва сградите с транспортната система.

Намаляването на енергопотреблението в сградите изисква засилено използване на ефикасно и чисто електрическо отопление, но и по-интелигентни сгради и уреди и усъвършенствани изолационни материали, в пълно съответствие с принципите на кръговата икономика. Директивата относно енергийните характеристики на сградите има за цел да се подобри качеството на живот, като къщите ни станат по-добре изолирани и вентилирани и по този начин се превърнат в по-добри места за живеене, като същевременно декарбонизираме сградния си фонд до 2050 г. Тези действия ще доведат до по-ниски разходи за живот и по този начин хората ще разполагат с повече средства.

Най-често залаганите мерки за намаляване на енергийната консумация са свързани с подобряване техническите показатели на ограждащите конструкции на обектите - изолация на външни стени, подове и покриви, както и подмяна на дограма. Чрез използване на съвременни изолационни материали и дограми, изброените мерки водят до понижаване коефициента на топлопреминаване през външните ограждащи конструкции и до намаляване степента на инфилтрация до стойности, съобразени с изискванията за енергийна ефективност.

Следващите по значимост мерки са подобряване функционирането на котелни инсталации и абонатни станции, чрез цялостната им подмяна или подмяна на елементи от тях. Веднага след тях се нарежда мярката за подобряване работата на сградните инсталации за отопление, топла вода и вентилация. Това включва частична или цялостна реконструкция на инсталациите – отоплителни тела, помпи, вентилатори, арматура и тръбна мрежа (вкл. изолация), въвеждане на автоматика и др.

2 ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

Политиката по енергийна ефективност в община Долна Митрополия е насочена към постигане на определени цели и приоритети, заложи в развитието на общината като цяло. Общинската програма за енергийна ефективност до 2025 г. е подчинена на националната дългосрочна програма по енергийна ефективност, която конкретизира тезите на Управленската програма на Правителството и Енергийната стратегия на България, като формулира инициативите и мерките за повишаване на енергийната ефективност.

Прилагането на успешна политика по енергийна ефективност води до повишаване качеството на енергийните услуги при приемлива цена за обществото и възможност за намаляване на енергопотреблението чрез внедряване на конкретни мерки за икономия на енергията. Тенденцията за третиране на енергията като елемент на местната политика и планиране от страна на местните власти е условие за рационалното използване на енергията на местно ниво. Със засилване на процеса на децентрализация на българските общини и в резултат от приватизацията в енергетиката общините придобиха нови функции, насочени към намаляване на консумацията на енергия и понижаването на разходите за енергийни нужди, намаляване до минимум на вредните въздействия върху околната среда и промяна в поведението на крайните потребители в бита, услугите и местната промишленост. Общините разполагат с широки правомощия за организация и координация на дейностите, свързани с рационалното използване на местните възобновяеми източници. Децентрализираното производство на енергия от възобновяеми източници или използването на слънчевата, вятърната енергия и биомасата съобразно местния потенциал и нужди е сектор с големи перспективи за устойчивото развитие на всяка община.

Община Долна Митрополия провежда политика насочена към оптимизиране на енергийните си разходи. Реализираното намаляване на енергопотребление на територията на общината е принос за постигане на националната индикативна цел за енергийни спестявания.

Основните насоки на местната политика по енергийна ефективност са:

- ✓ Намаляване топлинните загуби в сградите чрез подобряване на енергийните им характеристики (в т.ч чрез пълно или частично саниране);
- ✓ Поддържане на стабилни параметри на микросредата в обитаваните помещения;
- ✓ Създаване условия за насърчаване използването на възобновяеми източници на енергия /ВИЕ/;
- ✓ Ефективно използване на енергийните ресурси за отопление чрез отоплителни системи с висока ефективност, включващи и възможности за регулиране на потреблението и поддържане на стабилни нормативни параметри на микросредата в отопляваните обекти;

- ✓ Намаляване емисиите на вредните газове;
- ✓ Модернизиране и автоматизиране на осветлението на общинските обекти чрез използването на високоефективни източници на светлина и системи за контрол и мониторинг;
- ✓ Насърчаване на добрите практики при договорирането за енергоспестяване.

Определяне на приоритетни направления за проекти и мерки за енергийна ефективност, като:

- ✓ Изграждане на информационна система за състоянието енергийната ефективност в община Долна Митрополия;
- ✓ Продължаване процеса на обследване на сгради с РЗП над 250 кв. м. и промишлени системи с общо годишно потребление над 3 000 MWh.
- ✓ Обучение на специалисти от общинската администрация, работещи в сферата на енергийната ефективност по енергиен мениджмънт;
- ✓ Популяризиране действията и мерките за енергоспестяване в общинския сектор;
- ✓ Провеждане на ефективни информационни кампании свързани с ползите от енергийната ефективност.

2.1 Дейности по отношение на енергийната ефективност, реализирани от Община Долна Митрополия през последните години

През последните години Община Долна Митрополия е реализирала следните мерки по отношение на енергийната ефективност:

- ✓ Ремонт за подобряване на енергийната ефективност на общински сгради в с.Горна Митрополия, гр.Долна Митрополия, гр.Тръстеник.
- ✓ Обновяване на жилищен блок, гр. Долна Митрополия, ул. „Св. Св. Кирил и Методий“ № 66, УПИ V-1004, кв. 19“ по Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради.
- ✓ Подменени са отоплителни инсталации в Кметство с.Ставерци
- ✓ Подменен парен котел на твърдо гориво с котел на пелети в СУ „Васил Априлов“, гр. Долна Митрополия;
- ✓ Извършен е ремонт в сградите на кметство Гостиля и с. Славовица;
- ✓ Ремонтирана е масивна нежилищна сграда в гр. Тръстеник, собственост на Общината

- ✓ Реконструкция и модернизация на НЧ „Неофит Рилски 1872“, гр. Тръстеник
- ✓ Ремонт на покрив на кметството в с. Байкал
- ✓ Ремонт на покрив на ДГ „Вълчо Иванов“, с. Ставерци;
- ✓ Закупуване на нов котел и подмяна отоплителна инсталация в ОУ „Васил Априлов“, гр. Долна Митрополия;
- ✓ Подменена е отоплителна инсталация в ДГ „Божур“, подмяна на отоплителна инсталация в ДГ „Божур“ – филиал в с. Рибен, закупуване на пелетна камина в ДГ „Бреза“ с. Комарево, ремонт на покрив на ДГ „Вълчо Иванов“, с. Ставерци, изграждане на отоплителна инсталация в ОУ „Христо Ботев“ с. Божурица;
- ✓ Закупуване на климатици за ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Ставерци
- ✓ Ремонт, обновяване и оборудване на НЧ „Просвета 1927“, гр. Долна Митрополия

В резултат на дейностите, които Община Долна Митрополия е предприела през последните години, са постигнати значителни енергийни спестявания и са намалели емисиите на CO₂.

3 ПРОФИЛ НА ОБЩИНА ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ

3.1 Кратък обзор на Община Долна Митрополия

Община Долна Митрополия е разположена в Централна Северна България и една от съставните общини на област Плевен с обща площ от 674 897 дка – втората по големина в областта. Територията ѝ заема северозападната периферия на област Плевен, като обхваща част от долините на реките Дунав, Искър и Вит.

Община Долна Митрополия обхваща общо 16 населени места, в т.ч. административния център гр. Долна Митрополия, гр. Тръстеник и селата: Байкал, Биволаре, Божурица, Брегаре, Горна Митрополия, Гостиля, Комарево, Крушовене, Ореховица, Победа, Подем, Рибен, Славовица и Ставерци.

Гр. Долна Митрополия е административен и социално-икономически център на общината. Той е включен в системата от полюси на растеж в областта - пето йерархично ниво – много малки градове и села.

Граници на Община Долна Митрополия:

- ✓ на изток - с община Плевен и община Гулянци;
- ✓ на запад - с община Кнежа и община Оряхово;
- ✓ на юг - с община Плевен и община Долни Дъбник;
- ✓ на север - с река Дунав.

По данни на НСИ, населението на община Долна Митрополия към 31.12. 2019г. наброява 17 354 жители, което представлява 7.34 % от населението на област Плевен. По брой население, общината се нарежда на 3-то място в областта след общините Плевен и Червен бряг.

За периода 2014-2019г. населението на община Долна Митрополия е намаляло с 1 636 души. Общият темп на намаление на населението през 2019г. спрямо 2014г. е 8.61 %. За разглеждания период се наблюдава намаление на населението във всички населени места на общината.

Таблица 3.1

Населено място	2014г.	2015г.	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	Темп на прираст/темп на намаление 2019г./ 2014г.
с. Байкал	438	416	406	397	370	345	-21,23%
с. Биволаре	572	560	559	553	533	520	-9,09%
с.Божурица	1024	1027	1017	990	970	935	-8,69%
с. Брегаре	576	573	561	542	503	476	-17,36%
с. Горна Митрополия	1694	1662	1662	1648	1607	1574	-7,08%
с. Гостиля	200	192	182	176	169	159	-20,50%
гр. Долна Митрополия	2912	2900	2871	2829	2790	2780	-4,53%
с.Комарево	1136	1093	1069	1040	1003	986	-13,20%
с.Крушовене	897	881	858	835	792	776	-13,49%
с.Ореховица	1283	1295	1283	1244	1201	1200	-6,47%
с. Победа	436	425	418	413	410	401	-8,03%
с. Подем	861	889	889	850	801	802	-6,85%
с. Рибен	653	646	640	628	623	608	-6,89%
с.Славовица	485	493	482	464	434	436	-10,10%
с. Ставерци	1627	1580	1542	1519	1472	1425	-12,42%
гр.Тръстеник	4196	4123	4072	4052	4016	3931	-6,32%

Промените в броя на населението на община Долна Митрополия се отразяват и на неговата гъстота и териториално разпределение. Стойностите ѝ също намаляват от 28.2 д./кв.км през 2014г. на 25.7 д./кв. км. през 2019г.

Делът на градското население в общината през 2019г. е 38.67 %, а делът на населението, което живее в селата е 61.33 %.

Съгласно Класификацията на териториалните единици за статистически цели в България (NUTS), община Долна Митрополия е част от района на BG31 Северозападен район на планиране (NUTS 2) в границите на район BG3 „Северна и Югоизточна България“ (NUTS 1), BG314 област Плевен (NUTS 3). Община Долна Митрополия попада в обхвата на Плевенски агломерационен ареал.

Територията на община Долна Митрополия е разположена на границата между Средната Дунавска равнина на югоизток и Западната Дунавска равнина на северозапад. Дунавската равнина е развита върху Мизийската плоча, която се отличава с плоско наслоен релеф. Основата ѝ е изградена от нагънати палеозойски метаморфни скали. Върху тях са отложени седиментни скали с мезозойска и неозойска възраст, а върху тях е развита плейстоценска льосова покривка. Дебелината на льосовата покривка се изменя от 40-60 до 100м.

Преобладаващият релеф на територията на община Долна Митрополия е равнинен и слабо хълмист, представен от предимно равнинни форми с малки абсолютни височини. Средната надморска височина е между 50 и 75 м.

✓ Климат.

Община Долна Митрополия заема територия с типичен умерено-континентален климат. Лятото е горещо, а зимата студена. Ниската надморска височина и равнинният характер на релефа на север създават предпоставки за свободно преминаване на въздушни маси от север и северозапад с континентален и океански характер. Най – студеният месец е януари (средномесечна температура 0.8 °C), а най – топлият месец е юли (средномесечна температура 24.8 °C). Средната годишна температура в района е 12,36 °C. В тази част на Дунавската равнина се проявява една от най – големите за България средногодишни температурни амплитуди – 25.2 °C.

Средногодишните суми на валежите на територията на общината са около 550 мм/м².

Средногодишната продължителност на слънчевото греене е от 400 h до 1640 h – 1 450 kWh/m² годишно.

Община Долна Митрополия попада в зона със средногодишна скорост на вятъра: 3-4 m/s и енергиен потенциал: 100-150 W/m².

Налице са благоприятни предпоставки за изграждане на инсталации за производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници.

✓ Почви.

Основен природен ресурс, с който общината разполага е почвеното богатство. Почвеното разнообразие е голямо и типично за Дунавската равнина. Най-широко разпространени са карбонатните и типични черноземи, излужени и оподзолени черноземи, глинест кафяв до тъмно кафяв льос. Често срещани са льосовидни и глинесто-песъкливи сиви горски почви и сиво-кафяви горски почви. На места са изразени слабо каменисти кафяви горски почви и рендзини. Благодарение на богата хидрографска мрежа, силно разпространени са делувиялните и алувиално - делувиялните – ливадни почви.

На територията на община Долна Митрополия не са регистрирани засолен и киселини земи и почви.

Почвите в района на община Долна Митрополия се отличават с високо естествено плодородие, което в съчетание с умерено-континенталния климат, създава благоприятни предпоставки за интензивно развитие на земеделски дейности. Налице са благоприятни предпоставки за развитие на биоземеделие.

- ✓ Селско стопанство

Растениевъдство

По данни на Общинска служба по земеделие – гр. Долна Митрополия, селскостопанският фонд на община Долна Митрополия към 2018 г. възлиза на 599 653 дка или 88.85 % от цялата територия на общината. Обработваемата земя е 501 162 дка – 83.58 % от цялата площ на селскостопанския фонд. За периода 2014-2019 г. броят на земеделските стопанства е нараснал от 579 бр. на 646 бр., като най-голям е броят им в гр. Тръстеник.

Най-разпространената отглеждана култура е пшеницата, следвана от царевицата и слънчогледа. Отглеждат се още рапица, ечемик, лозя и овес.

Произведената селскостопанска продукция се използва като суровина в местната преработвателна промишленост.

В община Долна Митрополия се намират някои от големите масиви - над 20 000 дка на зърнопроизводителите от цяла Северна България. Някои от големите зърнопроизводители на територията на общината са: „Слънчев дар“ АД, „Зърнени храни- ДМ“ ЕООД, „Плевен Агро Консулт“ ЕООД, ЕТ „Хелга - Светла Стоянова“, „Агримарт“ ЕООД, „Биотекс“ ЕООД и други.

На територията на общината функционират 2 земеделски кооперации за зърнопроизводство и производство на маслодайни култури – „Нов път“ в с. Ореховица и ЗКПТУ „Златен клас“ в с. Ставерци. В гр. Тръстеник е регистриран земеделски производител за производство и търговия със 66 тона биологични шипки. В с. Подем развива дейност фирма „Екобиофарм“ за отглеждане на калифорнийски червеи, които превръщат биологичните отпадъци във висококачествени протеини и се използват за наторяване на биологичното производство.

В общината са поставени основните на биоземеделието с тенденция за увеличаване броя на биологичните стопанства.

Животновъдство

Животновъдството в община Долна Митрополия също е застъпено като основно се отглеждат овце, говеда, кози, пчелни семейства и птици.

В с. Ставерци развива дейност един от най-големите производители на яйца в България – „Пилигрим 67“ ЕООД с база за отглеждане на бройлери.

Други по-големи фирми в бранша на територията на общината са:

- ✓ „Дитроникс“ ООД, с. Горна Митрополия – производство на пилета;
- ✓ „ССБ“ в с. Байкал - ферма за крави;
- ✓ „Любесмо 88“ ООД, с. Рибен - стопанство за крави;

- ✓ „АГРОТЕРИД Комерс“ ООД, с. Комарево – ферма за овце;
- ✓ ЕТ „Шкодра-Н-Николай Петров“, с. Комарево – говедовъдство;
- ✓ ЕТ „Ирко – Никола Димитров“, с. Подем – говедовъдство и други.

Навсякъде в общината е добре развито пчеларството. В община Долна Митрополия функционира Общинска пчеларска организация Долна Митрополия. Пчеларски дружества развиват дейности в различни населени места в общината.

В с. Рибен се произвежда биологичен мед от 200 пчелни семейства с добив 2 тона. В с. Крушовене ЕТ „Медения-Божидар Миразчийски“ има биологичен пчелин.

В общината са поставени основните на биологичното животновъдство с тенденция за увеличаване броя на биологичните стопанства.

● Горско стопанство

Горите и горските територии в община Долна Митрополия се стопанисват и управляват от ДГС-Плевен. Относителния дял на територията, обхваната от горски масиви е 3.61 % или 24 296 дка от територията на общината. Преобладава широколистната растителност. Най-чести представители са тополата и акациите, които се отглеждат за промишлени нужди.

Някои от фирмите, които развиват дейност в сектора са ЕТ "Чоки – 59 – Димитър Александров", ЕТ "Васко Крумов" и други.

За периода 2014-2018г., е регистриран ръст на броя на предприятията, опериращи в сектора, ръст на произведената продукция, ръст на НПП, както и на заетите и на наетите лица.

Налице е ясно изразен селскостопански профил на икономиката на общината.

● Преработваща промишленост

Икономиката на общината се характеризира с преобладаваща хранително-вкусова промишленост, свързана със земеделието и друга малка преработваща промишленост, дърво и текстил. Промислените предприятия в общината са 30 на брой, като 10 от тях са ситуирани в гр. Долна Митрополия, 6 бр. са в гр. Тръстеник, 3 бр. в с. Горна Митрополия, 2 бр. в с. Крушовене, 2 бр. в с. Комарево, 2 бр. в с. Ставерци, 2 бр. в с. Ореховица, 2 бр. в с. Подем и 1 бр. в с. Славовица. Предприятията работят основно в сферата на храните, като преобладават тези за производство на захарни изделия, преработка на зърнени култури и други.

Някои от по-големите фирми, развиващи дейност в сектора са:

- ✓ „Си Ко“ ООД - производство и търговия с белезнен слънчоглед и слънчогледов чипс. Фирмата е сертифицирана за износ на 47 720 кг. биологичен слънчоглед.
- ✓ „Българска захар“ ЕАД – производство на захарни изделия;
- ✓ „Евamel“ ЕООД с. Ореховица – производство на висококачествено брашно;
- ✓ „Биотекс“, с. Ореховица – производство на пълнозърнесто брашно от лемец, грахам, царевича, ръж и типово пшенично брашно, хлебни изделия;

- ✓ „БГ Екопроджект“, гр. Тръстеник- червен калифорнийски червей и оползотворяване на органични отпадъци и утайки за производство на органична тор.

С преработка на месни и млечни продукти се занимават и някои от животновъдните ферми.

- ✓ Търговия и услуги

Предприятията, опериращи в сектора са съсредоточени предимно в гр. Долна Митрополия – 41 големи търговски обекти за храни, дрехи, бяла и черна техника и други като някои са част от големи търговски вериги.

- ✓ Други сектори

Други развити сектори в общинската икономика са „Транспорт, складиране и пощи“ с 3.73% добавена стойност по факторни разходи през 2018 г., сектор „Хуманно здравеопазване и социална работа“ с 1.08% добавена стойност по факторни разходи през 2018 г., и сектор „Култура, спорт и развлечения“ с 1.08 % добавена стойност по факторни разходи.

- ✓ Транспортна инфраструктура

Транспортната инфраструктура на община Долна Митрополия съчетава четири вида транспорт – въздушен, сухопътен, воден и железопътен.

Пътна инфраструктура и мостови съоръжения

Републиканската пътна мрежа на територията на община Долна Митрополия е представена от второкласни и третокласни пътища, както следва:

- II-11: Враца – Крушовене – Гиген – Брест – Гулянци от км 154+100 до км 171+100, с дължина 16.900 км;
- III-118: Гулянци – Подем – Долна Митрополия – (о.п. Плевен – Луковит) от км 14+001 до км 26+807, с дължина 12.806 км;
- III-137: Кнежа – Гостиля – Ставерци – Крушовене (Оряхово – Гиген) от км 11+857 до км 33+379, с дължина 21.522 км;
- III-3004: Опанец – Долна Митрополия – Тръстеник – Оряховица от км 5+471 до км 30+013, с дължина 24,542 км., който има нужда от рехабилитация.

Общинската пътна мрежа на община Долна Митрополия възлиза на 109 км.

Като цяло състоянието на общинската пътна мрежа е много добро.

Водно – транспортна инфраструктура

За развитието на община Долна Митрополия важна роля играе границата с река Дунав, с която тя е свързана чрез път общински път PVN1040 /II-11, Крушовене-Гиген/Байкал - пристанище с. Байкал, непосредствена близост до Второкласен път II-11. Непосредствено при с. Байкал преминава коридорът „Рейн-Дунав“, чийто гръбнак са реките Майн и Дунав, свързва централните региони около Страсбург и Франкфурт с Виена, Братислава, Будапеща и накрая Черно море, като преминава през Южна Германия, което отключва значителен потенциал за развитието на територията.

Дължината на река Дунав на територията на общината е около 11 110 м., от тях около 9 850 м. са на територията на землището на с. Байкал и около 1 250 м. - на територията на землището на с. Крушовене.

Към момента в западния край на с. Байкал има съществуващ пристан, с общо предназначение, на който е инсталирана водомерна рейка за извършване на постоянни наблюдения на нивото на реката, като резултатите намират място в общата статистика за водните стоежи на реката.

Община Долна Митрополия има разработен проект в идейна фаза за „Изграждане на Пристанище за обществен транспорт с регионално значение на река Дунав за извършване на пътнически превози, захранване на кораби с горива, храна, питейна вода, зимуване и други по смисъла на чл.116 от ЗМПВВППРБ в с. Байкал, община Долна Митрополия“. С реализацията на проекта ще се създадат отлични предпоставки за развиване на международни връзки на Общината с крайдунавските градове по течението на р. Дунав. С акт номер 6710 поземленият имот, в който е ситуирано бъдещото пристанище, е обявен за частна общинска собственост.

Налице е и транспортна осигуреност на обекта – общински път PVN1040 /II-11, Крушовене-Гиген/Байкал - пристанище с. Байкал, непосредствена близост до второкласен път II-11.

Железопътен транспорт

През територията на община Долна Митрополия преминава железопътен транспорт. Дължината на жп линии на територията на общината е 23 км. Жп гара има в гр. Долна Митрополия, а жп спирки в населените места: с. Биволаре, с. Победа, с. Божурица, с. Подем, с. Рибен и с. Комарево. Извършва се и товаро-разтоварна дейност.

Въздушен транспорт

Изграждането на летищната инфраструктура и казармения фонд на летище Долна Митрополия започва през 1939 г. Непосредствено след завършване на основните строителни работи през 1942 г. се поставя началото на летателната дейност на новото летище.

През 2020 г. Летище-Долна Митрополия е сертифицирано като гражданско и е включено в световната карта на летищата.

ВиК инфраструктура

През 2017 г. стартира проект BG16M1OP002-1.006-0004 „Интегриран воден цикъл Плевен – Долна Митрополия“, който се осъществява по АДБФП № Д-34-5/18.01.2017 г. с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, съфинансирана от Европейския съюз по Кохезионния фонд. Масштабният проект е на стойност 117 150 300,52 лв. с ДДС, от които 4 941 408, 63 лв. са съфинансирани от община Долна Митрополия. Това е първият и единствен партньорски проект между две общини в страната.

Изпълнението на дейностите по проекта приключва през 2020 г. и вкл.:

- ✓ Реконструкция, рехабилитация и модернизация на обща ПСОВ – Плевен за група населени места от общините Плевен и Долна Митрополия" с капацитет -130 780 е.ж.–включване на отпадъчните води, образувани от агломерациите, попадащи в обсега на Инвестиционното предложение, да бъдат събирани и предадени за третиране в ПСОВ;
- ✓ Изграждане на ВиК мрежи на Ясен, Буковлък, Долна Митрополия и Тръстеник - рехабилитация на главни и второстепенни водопроводни клонове и сградни отклонения към мрежите; изграждане на битова канализация с главни клонове и второстепенни клонове и сградни отклонения; изграждане на нова дъждовна канализация; изграждане на нова Канализационна помпена станция (КПС) гр. Тръстеник и с. Ясен и канализационен колектор.

В резултат на изпълнението на обект „Реконструкция, рехабилитация и модернизация на обща ПСОВ – Плевен за група населени места от общините Плевен и Долна Митрополия" с капацитет -130 780 е.ж. – включване на отпадъчните води, образувани от агломерациите, попадащи в обсега на Инвестиционното предложение, да бъдат събирани и предадени за третиране в ПСОВ е изградена ПСОВ, с. Божурица, община Долна Митрополия.

В резултат на изпълнението за обект „Канализационна и водопроводна мрежа на град Тръстеник, помпена станция и довеждащ колектор до ПСОВ - етап IА“ са постигнати следните резултати:

С изпълнението на обекта в гр. Тръстеник е изградена 32 094.37 м. да променя водопроводна мрежа, а второстепенната канализационна мрежа и главните колектори за битови води са с дължина 32 215.77 м. Общата дължина на дъждовния колектор е 1 094 м. Към обекта е изградена и Канализационна помпена станция.

Водоснабдителна мрежа

Всички населени места в общината са водоснабдени. Община Долна Митрополия използва услугите на дружество „ВиК“ ЕООД– гр. Плевен за водоснабдяването на населението и промишлеността.

Община Долна Митрополия се водоснабдява преди всичко посредством тръбни кладенци и дренажи в терасата на р. Вит. В село Славовица, гр. Долна Митрополия и други през летните месеци при засушаване се налага режим на питейната вода.

Необходима е подмяна на инфраструктурата в с. Ставерци, с. Славовица, с. Брегаре и с. Байкал. Водопреносната мрежа на населените места е стара и амортизирана, което води до повишена аварийност и скрити течове вследствие на физическа амортизация и връзките на етернитовите тръби. Особено лошо е експлоатационното състояние на изпълнените от поцинковани тръби разпределителни водопроводи.

Канализация

Канализационната мрежа на територията на община Долна Митрополия вкл. 32 км. канализация за гр. Тръстеник, за гр. Долна Митрополия – 23 км. канализация.

ВВВУ „Г. Бенковски“ – гр. Долна Митрополия зауства отпадъчните си води, чрез канализационна мрежа в колектора на гр. Плевен, който ги отвежда в пречиствателната станция на с. Божурица.

Пречистване на отпадни води

На територията на община Долна Митрополия функционира Пречиствателна станция в с. Божурица. ПСОВ е изградена в имот № 000431, с площ 358.463 дка, м. „Ливадите“, по картата на възстановената собственост на село Божурица. ПСОВ обслужва населени места от общините Плевен и Долна Митрополия" и е с капацитет -130 780 е.ж.

✓ Сграден фонд

Жилищното строителство в община Долна Митрополия е в устройствени зони с преобладаващо застрояване с малка височина и плътност, като кота корниз е до 10 м. Застрояването е в унисон с природната среда, като големите равнинни площи определят и спокойното застрояване.

Основната част от жилищния фонд в община Долна Митрополия е построена до 1949 г., което означава, че жилищният фонд е амортизиран и морално остарял. Жилищата са концентрирани в три селища – град Долна Митрополия, село Ставерци и град Тръстеник. В общинския център са съсредоточени приблизително 10 % от жилищата в общината. Най-малко на брой жилища има в с. Гостиля, като една част от тях са необитавани.

Жилищните територии на гр. Долна Митрополия формират приблизително 50 % от структурата на града, следвани от промишлените зони, които са изградени около тях.

По данни на НСИ, жилищата в община Долна Митрополия към 2018 г. са 11 257 броя. Общата полезна площ на жилищата е 870 587 кв.км. По брой жилища, общината се подрежда на четвърто място в областта.

По данни на НСИ, към 2018 г. броя на държавните и общински жилища в община Долна Митрополия е 49, или 0.43 %, броят на частните жилища на юридически лица е 12 или 0.11 %, а най-голям е броят на частните жилища на физически лица – 11 196 или 99.46 %.

По отношение на конструкцията на жилищния фонд, в община Долна Митрополия преобладават масивните тухлени сгради. Към 2018 г., по данни на НСИ техният дял е 92.20 %.

✓ Образователна система

Образователната система в община Долна Митрополия обхваща всички степени на образование. Мрежата от учебни институции е представена от:

- ✓ ОУ "Христо Ботев", с. Божурица;
- ✓ ОУ "Св. Св. Кирил и Методий", с. Горна Митрополия;
- ✓ СУ "Васил Априлов", гр. Долна Митрополия;
- ✓ 4. ОУ "Христо Ботев", с. Комарево;
- ✓ 5. ОУ "Климент Охридски", с. Крушовене;
- ✓ 6. ОУ "Христо Смирненски", с. Ореховица;
- ✓ 7. СПВУИ Христо Ботев, с. Подем;
- ✓ 8. ОУ "Св. Св. Кирил и Методий", с. Ставерци;
- ✓ 9. СОУ "Евлоги Георгиев", гр. Тръстеник;
- ✓ 10. ДГ "Божур", с. Божурица;
- ✓ 11. ДГ "Незабравка", с. Горна Митрополия;
- ✓ 12. ДГ "Здравец", гр. Долна Митрополия;
- ✓ 13. ДГ "Бреза", с. Комарево;
- ✓ 14. ДГ "Кокиче", с. Крушовене;
- ✓ 15. ДГ "Слънце", с. Ореховица;
- ✓ 16. ДГ "В. Иванов", с. Ставерци;
- ✓ 17. ОДЗ "Щастливо детство", гр. Тръстеник.

В община Долна Митрополия се намира Висшето военновъздушно училище „Георги Бенковски“, в което се подготвят кадри за авиацията.

От 2008г. в с. Байкал, община Долна Митрополия функционира Общински център за извънучилищни дейности и занимания по интереси", който е единствен по рода си в България.

✓ Екология

Територията на община Долна Митрополия попада в обхвата на РИОСВ-Плевен. Регионална инспекция по околната среда и водите, гр. Плевен е административна структура към Министерството на околната среда и водите, имаща за цел да осигури провеждането на държавната политика по опазване на околната среда на регионално равнище.

Контролът на състоянието на качеството на атмосферния въздух (КАВ), съответно нивото на концентрация на вредните вещества в приземния слой на атмосферата по реда на Закона за въздуха и свързаните с него подзаконовни нормативни актове се осъществява от РИОСВ – Плевен. Община Долна Митрополия не е определена, като „гореща екологична точка“ и не попада в район, в който нивата на един или няколко замърсители превишават установените норми и/или нормите плюс определени пределно допустими отклонения от тях съгласно изискванията на Наредба №7 (обн., ДВ, бр. 45 от 14.05.1999 г.).

Състоянието на въздуха на територията на община Долна Митрополия е добро –промишлените предприятия и строителните дейности извършват своята дейност при спазване на всички изисквания за опазване на околната среда, замърсяването от транспорта е незначително, което води до запазване на качеството на въздуха. Една от възможните дейности за превенция и елиминиране на потенциални източници на прахови емисии е увеличаване дела на зелените площи в населените места на общината.

✓ Чистота на водите

Територията на община Долна Митрополия се характеризира с висок воден потенциал. В хидрографско отношение територията на общината спада към басейна на р. Дунав и влажните зони по нея. Богатата хидрографска мрежа на общината включва реките Искър, Вит, Гостиля.

Река Дунав е северната граница на България с Румъния. За оценка качеството на водите на река Дунав в българския участък са разположени 5 мониторингови пункта, които се наблюдават и по националните програми за контролен и оперативен мониторинг и по транснационалната мониторингова мрежа за р. Дунав /програмата TNMN/, съгласно Международен комитет по опазване на река Дунав /МКОРД/.

На територията на община Долна Митрополия, по данни на Басейнова дирекция „Дунавски район“ , План за управление на речните басейни в Дунавски район (2016-2021г.)и РИОСВ-Плевен, мониторингов пункт за оценка качеството на водите на р. Дунав в област Плевен е изграден при с. Байкал. Честотата на пробовземане е 12 пъти годишно.

Резултатите от проведените анализи за периода 2014-2019г. показват подобряване на качеството на реката в този наблюдаван участък по отношение на основните физикохимични елементи за качество. Измерените стойности отговарят на изискванията за отлично/добро състояние.

Според Анализ за състоянието на повърхностните водни тела, разположени на територията на Дунавския район за басейново управление за периода 2017-2018 г. е установено, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. Установени са концентрации на алуминий, показател от групата на специфични замърсители, превишаващи СКОС за добро състояние. При анализа на приоритетни вещества не се отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние и тялото е оценено в добро химичното състояние. В периода 2017-2018г. са анализирани БЕК макрозообентос и фитобентос, според които състоянието е умерено.

По данни от РИОСВ-Плевен, качеството на водите на река Вит и нейните притоци се наблюдава в 21 пункта за мониторинг, разположени в 13 водни тела. Два от пунктовете са разположени във водно тяло, определено в Зона за защита на водите (33В), предназначени за питейно-битово водоснабдяване(ПБВ). В границите на община Долна Митрополия, на устието на р. Вит е разположен пункт за мониторинг - р. Вит след гр. Долна Митрополия, при с. Биволаре, който дава информация за водно тялоBG1VT100R009 - р. Вит, от вливане на р. Тученица, при с. Опанец до устие.

Според Анализ за състоянието на повърхностните водни тела, разположени на територията на Дунавския район за басейново управление за периода 2017-2018г., измерените концентрации по кислороден режим, електропроводимост, фосфатни съединения, някои съединения на азота и БПК5 са близки до отлично и добро състояние. Превишени концентрации, отговарящи на умерено състояние, са измерени по показателите – азот нитритен, азот нитратен и общ азот. Няма измерени високи концентрации над изискванията за СКОС на анализираните специфични замърсители. Няма измерени концентрации над изискванията за добро състояние на СКОС за приоритетните вещества. Общият извод от Анализа е „химичното състояние на водното тяло е достигащо добро“. Оценката от БЕК макрозообентос, макрофити и фитобентос (2017г. и 2018г.) за пунктовете във водно тяло BG1VT100R009 е умерено състояние. Няма измерени високи концентрации над изискванията за СКОС по анализираните специфични замърсители. Анализът на приоритетни вещества в периода 2017-2018 г. показва добро химично състояние.

Според Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда в РБългария, ИАОС - за Басейнова дирекция „Дунавски район“ през 2018г. са обследвани 49 пункта за контролен и 120 пункта за оперативен мониторинг. Направената оценка на индикативните основни физико-химични показатели, поддържащи биологичните елементи за качество, показва, че голяма част от обследваните пунктове попадат в категорията отлично-добро състояние.

Подземни води

По данни на Басейнова дирекция „Дунавски район“, План за управление на речните басейни в Дунавски район (2016-2021г.) и РИОСВ-Плевен, на територията на община Долна Митрополия попадат следните подземни води:

- ✓ Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL018 и име „Порови води в Кватернера- р. Вит”– химичното състояние на тялото се наблюдава с два мониторингови пункта /МР 092, МР 093/;

Пункт МР 092 е ситуиран при гр. Долна Митрополия ШК12 ПС "Долна Митрополия. Според доклад за „Състояние на подземните води на територията на Дунавски район за басейново управление“ за 2018г.общата оценка на качествено състояние на водата в пункта е „добро химично състояние“.

- ✓ Подземно водно тяло с код BG1G0000K2M047 и име „Карстови води в Ломско-Плевенския басейн” – химичното състояние на тялото се наблюдава с шест мониторингови пункта /МР 274, МР 276, МР 281, МР 414, МР 415/.

Пункт МР 276е ситуиран при с. Рибен, КИ "Езерото", община Долна Митрополия. Според Доклад „Състояние на подземните води на територията на Дунавски район за басейново управление“ за 2018г.химичното състояние на водата в пункта по СК на подземни води е добро.

- ✓ Управление на отпадъците

В населените места в община Долна Митрополия са закрити всички сметища и събраните битови отпадъци се извозват до Регионално депо - Плевен.

През 2020 г община Долна Митрополия стартира проект „Рекултивация и закриване на старо общинско депо за отпадъци в землището на гр.Долна Митрополия“ на стойност 1 316 905.80 лв. със срок за изпълнение 23 месеца. Проектът е финансиран по процедура BG16M1OP002-2.010 Рекултивация на депа за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело C-145/14, ОП "Околна среда". Основната цел на проекта е да се закрие сметище за неопасни отпадъци в землището на гр.Долна Митрополия. В резултат от изпълнението на проекта за техническа рекултивация на депото ще бъде рекултивиран парцел с площ от 1,4293 ха. С реализацията на проекта ще се постигнат и:

- ✓ Намаляване образуването на неприятни миризми от неконтролираната експлоатация на депото и свързания с това риск от самозапалване;
- ✓ Намаляването на неконтролираното освобождаване на емисии;
- ✓ Намаляване разпиляването на отпадъците и разпространяването на инфекции от вятъра и животните;
- ✓ Опазване на състоянието на флората и фауната в района;
- ✓ Адаптация към климатичните промени.

Системата за събиране и транспортиране на отпадъците е със 100 % обхват на населението. Прилаганият метод за обезвреждане на отпадъците в община Долна Митрополия е, чрез депониране на битовите отпадъци. Събирането и извозването на битовите отпадъци на територията на община Долна Митрополия се извършва съгласно всички нормативни изисквания на екологичното законодателство.

Към 2020 г., в системата на ЕКОПАК са включени 7 населени места от територията на община Долна Митрополия с тенденция за поетапно разширяване обхвата на услугата.

Като основни приоритетни направления за програмен период 2021-2027 г. в сферата на управлението на отпадъците и опазване на околната среда на територията на общината могат да се обособят:

- ✓ Разработване на Програма за опазване на околната среда за периода 2021-2028 г.;
- ✓ Разработване на Програма за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. и План за действие;
- ✓ Продължаване дейностите по регулярно почистване на локални замърсявания с битови отпадъци около населените места в община Долна Митрополия;
- ✓ Подобряване и разширяване на системата за разделно събиране на опаковки и отпадъци от опаковки в общината.
- ✓ Развитие на инфраструктурата, свързана с управлението на битовите отпадъци за постигане на целите за 2030 г. за рециклиране на отпадъците и намаляване на количествата на депонираните отпадъци;
- ✓ Изграждане, разширяване и/или надграждане на системата за разделно събиране на отпадъци.

4 СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ

Основни енергоносители, ползвани в общината, са електроенергия, и твърдо гориво. Отоплителните инсталации на всички обекти са локални.

Най-ясно очертана е функцията на Община Долна Митрополия в енергийния сектор като потребител на енергия. Това е в тясна връзка със задълженията на общината да осигурява енергия за всички общински обекти: сгради, улично осветление.

Анализът на разходите на общината за енергия и разпределението им по сектори и видове горива показва, че енергията, която се консумира е предимно за съоръжения, отопление и осветление. Производството на енергия се реализира единствено чрез производството на топлина в рамките на отоплителните инсталации на отделните сгради. Потенциалът за енергийна ефективност в тази сфера е във възможностите за подобрене на горивните процеси, промяната на горивната база и намаляване на загубите в системата за пренос и разпределение.

Подобряване състоянието на отоплителните инсталации и сградния фонд, а също и довършване подмяната на уличното осветление, се очертават като основни възможности на общината за въздействие, с цел повишаване на енергийната ефективност.

4.1 Общината като консуматор, регулатор и производител на енергия.

4.1.1 Общината като консуматор

Общината като консуматор на енергия може да се представи в няколко аспекта:

- ✓ Потребление на енергия в сгради, стопанисвани и управлявани от общината, които се използват за изпълнение на основните й функции - административни центрове, училища, социални и здравни заведения, културни институти, спортни центрове и др.;
- ✓ Потребление на енергия от услуги, извършвани от общината или заплащани със средства от общинския бюджет, като: използване на транспортни средства за нуждите на общинска администрация; за нуждите на социални грижи и други услуги; обществен транспорт;

4.1.2 Общината като регулатор и инвеститор

Чрез много от своите действия общината се явява в ролята на регулатор и инвеститор. Планирането на земеползването и организацията на транспортните системи са част от стратегическите решения, които пряко влияят върху бъдещето потребление на енергия на територията на общината. Възможните дейности за въздействие на територията на Община Долна Митрополия се свеждат до планиране на подходяща комбинация от градоустройствени решения с цел да се намали необходимостта от транспорт. Резултата от този вид дейност е икономията от финансови средства от потреблението на енергия в транспорта и намаляване замърсяването на въздуха и от там подобряване качеството на живот в града чрез по-добро

управление на жизненото пространство.

4.1.3 Общината като производител и доставчик на енергия

Ролята на общината като производител и доставчик на енергия към днешна дата е твърде скромна. Общината се явява производител единствено в производството на топлинна енергия в административните сгради, училища, детски градини, социални заведения и др.

С въвеждане на либерализиран пазар в страната общината има възможност да прави избор за доставчик на електрическа енергия, което е предпоставка за оптимизиране разходите за електрическа енергия на потребителите, повишаване на качеството и разнообразието на предлаганите услуги.

За производството на алтернативна електрическа енергия в община Долна Митрополия се използва слънчева и вятърна енергия. На територията на общината са построени и въведени в експлоатация ФЕЦ „Победа“ , ФЕЦ „Подем“ и ВЕЦ "Байкал"

Таблица 4.1 Възобновяеми енергийни източници

Община	ВЕИ наименование	Мощност mW	Година на въвеждане
Долна Митрополия	ФЕЦ „Победа“	50	2012
Долна Митрополия	ФЕЦ „Подем“	0.09	2012
Долна Митрополия	ВЕЦ "Байкал"	1,6	2008
Долна Митрополия	ФЕЦ гр. Д. Митрополия	0,03	2012
Долна Митрополия	ФЕЦ с.Биволаре	0,03	2012

4.1.4 Потребление на енергия на територията на Община Долна Митрополия

Електроснабдяването в Община Долна Митрополия се осъществява от „ЧЕЗ“ гр. Плевен. Няма неелектрифицирани населени места. Електрозахранването е изпълнено въздушно. Състоянието на съоръженията отговаря на изискванията за сигурно и качествено електрозахранване. Изграденото улично осветление е все още недостатъчно. Във всяко от населените места от територията на общината има изградени ПТТ - станции.

Състоянието на сградите, оборудването и инсталациите в повечето общински и обществени обекти налагат провеждането на мерки за намаляване разхода на енергия, както и влагане на инвестиции във физическото обновяване на сградите и подмяната на съоръженията. Основните причини за високите разходи за потребление на горива и енергия са: амортизирани отоплителни инсталации и котли в сградите без ефективен контрол на горивния процес и автоматизирано подаване на горива; лошо физическо състояние на сградите и конструкциите - без стандартните изолации на покриви и стени, стари дограми, позволяващи безпрепятствена инфилтрация на студен въздух; осветление с енергоемки светлоизточници; липса на локални организационни мероприятия.

Общинските обекти на Община Долна Митрополия се разглеждат в няколко основни групи по предназначение:

Администрация - обхваща сградния фонд на общинската администрация, стопански, културни и социално-битови обекти. В голямата си част те са малки, разположени в цялата община, а често сградите са в режим на съсобственост;

Образование - обхваща училища, детски градини и спомагателни към тях обекти. Част от сградите са санирани цялостно, а в останалите са въведи частични мерки за енергийна ефективност ;

Социални услуги - включва заведенията за социални услуги на територията на община Долна Митрополия. Независимо от частично приложените мерки за саниране на тези обекти, взаимният интерес изисква да се намери икономически обосновано решение за намаляване на енергопотреблението и в тази група общински обекти.

Общият брой на сградите (в експлоатация), които са общинска собственост, е 82 сгради с различно предназначение и площ.

Общият брой на сградите, които подлежат на обследване по новия закон за ЕЕ от 2015 г. с разгърната площ над 250 м², е 59. Общата разгърната площ на сградите над 250 М², които подлежат на обследване, е 56 972.45 М².

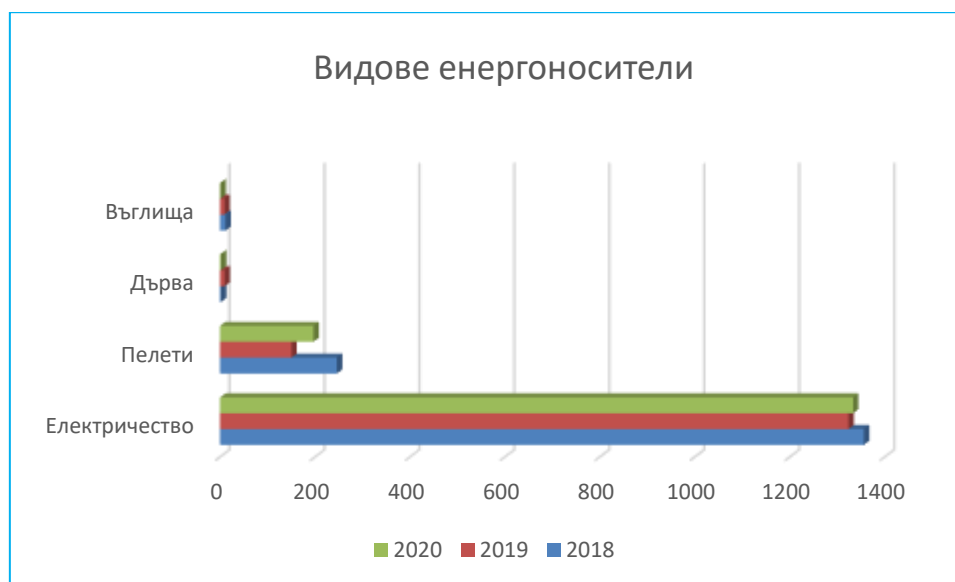
Отоплението на територията на общината се извършва на електричество, дърва за огрев, въглища, брикети и пелети. Най-ясно е очертана функцията на общината, като потребител на електрическа енергия. Това е в тясна връзка със задълженията ѝ да осигурява енергия за всички общински обекти: сгради и улично осветление.

В следващата таблица 4.2 са представени обобщени данни за годишното потребление на горива по видове енергиен носител на територията на Община Долна Митрополия за периода 2018 – 2020 г.

Таблица 4.2 Видове енергиен носител

Наименование	Мерна единица	2018	2019	2020
Електричество				
Електричество	MWh	1 356,14	1 323,63	1 333,33
Твърдо Гориво				
Пелети	MWh	195,84	150,24	196,56
Дърва	MWh	1,87	9,35	1,87
Въглища	MWh	11,25	9,00	0,90

Фигура 4.1

В таблица 4.3 са представени данни за годишното потребление на електроенергия на територията на Община Долна Митрополия за периода 2018 – 2020 г.

Таблица 4.3 Обобщени данни за консумация на електроенергия

Наименование	Мерна единица	2018	2019	2020
	Изразходвана електроенергия			
Долна Митрополия	MWh	310,43	313,53	277,23
Кметство Тръстеник	MWh	159,96	148,22	150,65
Кметств Ставерци	MWh	77,63	71,63	66,63
Кметство Славовица	MWh	37,99	35,96	37,60
Кметство Рибен	MWh	26,11	26,95	35
Кметство Подем	MWh	68,93	77,66	93,79
Кметство Победа	MWh	31,49	30,78	29,37
Кметство-Ореховица	MWh	63,78	62,10	64,80
Кметство Крушовене	MWh	83,66	85,93	89,48
Кметство Комарево	MWh	88,11	86,70	91,194
Кметство Горна Митрополия	MWh	76,99	72,59	73,09
Кметство Гостиля	MWh	16,06	16,11	17,06
Кметство Брегаре	MWh	40,11	36,53	38,56
Кметство-Божурица	MWh	59,89	59,00	59,45
Кметство-Биволаре	MWh	42,72	40,99	44,308
Кметство-БАЙКАЛ	MWh	43,23	44,43	39,62
ДСП Долна Митрополия	MWh	65,36	59,86	66,73
ДСП Подем	MWh	41,93	34,53	36,457
ДСХ Горна Митрополия	MWh	21,76	20,15	22,168
Общо	MWh	1 356,14	1 323,63	1 333,33

Фигура 4.2

Общинските обекти заемат значителна част от консумацията на енергия в общината, така че повишаването на тяхната енергийна ефективност значително ще доведе до икономии и ще бъде пример за подържане за останалите сектори. Поради това общината пряко е заинтересувана от повишаване на своята енергийна ефективност, както и налагането на това върху всички в сферата им на влияние.

На следващата таблица 4.4 е показано потреблението на електроенергия на общински сгради по населени места на територията на община Долна Митрополия.

Таблица 4.4 Обобщени данни за консумация на електроенергия на общински сгради

Наименование	Мерна единица	2018	2019	2020
	Изразходвана електроенергия общински сгради			
Долна Митрополия	MWh	231,73	238,25	198,20
Кметство Тръстеник	MWh	27,70	23,81	27,74
Кметств Ставерци	MWh	42,86	38,33	32,60
Кметство Славовица	MWh	18,01	17,11	16,78
Кметство Рибен	MWh	2,15	2,18	8,71
Кметство Подем	MWh	41,54	50,16	65,09
Кметство Победа	MWh	17,74	17,12	15,30
Кметство-Ореховица	MWh	41,06	39,40	41,60
Кметство Крушовене	MWh	53,25	54,25	54,82
Кметство Комарево	MWh	28,01	26,68	33,77
Кметство Горна Митрополия	MWh	29,04	28,00	25,49
Кметство Гостиля	MWh	2,49	2,95	3,49
Кметство Брегаре	MWh	17,79	15,66	16,37
Кметство-Божурица	MWh	32,09	28,89	27,72
Кметство-Биволаре	MWh	23,07	21,63	23,25
Кметство-БАЙКАЛ	MWh	12,21	13,96	7,86
ДСП Долна Митрополия	MWh	65,36	59,86	66,73
ДСП Подем	MWh	41,93	34,53	36,46
ДСХ Горна Митрополия	MWh	21,76	20,15	22,17

Общо	MWh	749,77	732,90	724,15
------	-----	--------	--------	--------

Фигура 4.3

На следващата таблица са представени данните на сгради с актуални обследвания за енергийна ефективност и очаквани спестявания.

Таблица 4.5 Очаквани спестявания след въвеждане на мерки за ЕЕ

№ по ред	Мерки за енергийно спестяване	Прогнозна икономия на електрическа енергия	Прогнозна икономия на Пелети	Стойност на инвестицията	Спестени емисии
		MWh/год.	MWh/год.	лева	† CO2/год.
Мерки за енергийно спестяване в Административна сграда на Община Долна Митрополия - гр. Долна Митрополия					
1	Топлинно изолиране на стени	8,518	56,914	231 299,00	9,42
2	Подмяна на дограма	2,074	13,855	31 328,00	2,29
3	Топлинно изолиране на покрив	5,015	33,508	184 616,00	5,55
4	Отопление	16,716	111,697	602 151,00	18,49

5	БГВ	3,092		42 711,00	2,53
Общо		35,42	215,97	1 092 105,00	38,28

4.2 Улично осветление

Сравнително старата системата за улично осветление на Община Долна Митрополия, както и тежката ѝ поддръжка са основните причини осветителните инсталации да не отговарят напълно на изискванията на действащите стандарти за енергийна ефективност. В осветителната система на Община Долна Митрополия се наблюдават осветители в хоризонт от последните 10 години. Всички осветители са амортизирани, на много места липсва каквото и да е осветление. В населените места не е извършвана генерална реконструкция, като замяната на осветители е била епизодична и без да е изработван общ технически проект. Повсемесно са подменяни стари живачни осветители с нови осветители с НЛВН и КЛЛ. Голяма част от осветителите многократно са превишили експлоатационния си живот.

На следващата таблица 4.6 и графика е показана енергийната консумация на системата за външно изкуствено осветление на цялата община за периода 2018 - 2020 год.

Таблица 4.6 **Обобщени данни за консумация на електроенергия на уличното осветление**

Наименование	Мерна единица	2018	2019	2020
	Улично осветление			
Долна Митрополия	MWh	78,697	75,285	79,025
Кметство Тръстеник	MWh	132,26	124,41	122,91
Кметств Ставерци	MWh	34,768	33,301	34,033
Кметство Славовица	MWh	19,98	18,852	20,82
Кметство Рибен	MWh	23,96	24,769	26,438
Кметство Подем	MWh	27,392	27,504	28,696
Кметство Победа	MWh	13,756	13,655	14,075
Кметство-Ореховица	MWh	22,72	22,699	23,198
Кметство Крушовене	MWh	30,41	31,69	34,66
Кметство Комарево	MWh	60,10	60,02	57,42
Кметство Горна Митрополия	MWh	47,95	44,59	47,60
Кметство Гостиля	MWh	13,57	13,16	13,57
Кметство Брегаре	MWh	22,33	20,86	22,18
Кметство-Божурица	MWh	27,81	30,10	31,73
Кметство-Биволаре	MWh	19,65	19,35	21,06
Кметство-БАЙКАЛ	MWh	31,03	30,47	31,76
Общо	MWh	606,368	590,727	609,181

Фигура 4.4

На територията на община Долна Митрополия са изготвени обследвания за енергийна ефективност на системата за външно осветление в четири населени места, в таблицата 4.7 са показани очакваните спестявания от въведените мерки.

Таблица 4.7 Очаквани спестявания

№ по ред	Мерки за енергийно спестяване	Прогнозна икономия на електрическа енергия	Стойност на инвестицията	Спестени емисии
		MWh/год.	лева	t CO ₂ / год.
Мерки за енергийно спестяване в системи за външно изкуствено осветление в населено място район, обособен участък: с.ГОРНА МИТРОПОЛИЯ				
1	Замяна на осветители	78,433	100 737,00	92,60
2	Въвеждане на система за управление	4,5997	18 384,00	5,50
Общо		83,0327	119 121,00	98,10
Мерки за енергийно спестяване в системи за външно изкуствено осветление в населено място район, обособен участък: гр. ТРЪСТЕНИК				
1	Замяна на осветители	154,816	194 608,20	182,70
2	Въвеждане на система за управление	9,392	41 568,00	11,10
3	Използване на електрическа енергия от ВИ	2,46	25 560,00	3,00
Общо		166,668	261 736,20	196,80
Мерки за енергийно спестяване в системи за външно изкуствено осветление в населено място район, обособен участък: с.СТАВЕРЦИ				
1	Замяна на осветители	63,337	99 858,00	74,8
2	Въвеждане на система за управление	4,676	24 720,00	5,6
Общо		68,013	124 578,00	80,4
Мерки за енергийно спестяване в системи за външно изкуствено осветление в населено място район, обособен участък: с.ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ				
1	Замяна на осветители	122,307	107088,00	144,4
2	Въвеждане на система за управление	7,41	39456,00	8,8
3	Използване на електрическа енергия от ВИ	2,296	23856,00	2,8
Общо		132,013	170400,00	156

В този сектор съществува голяма възможност за по-широко навлизане на възобновяемите енергийни източници. Използването на възобновяем енергиен източник, използващ преобразуването на слънчевата енергия в електроенергия чрез фотоволтаични панели над осветителните тела.

След изпълнение на предписаните ЕСМ в енергийните обследвания ще бъдат реализирани спестявания на енергия в размер на 449,7267 MWh/год. и 531,30 t CO₂.

За реализацията ще са необходими 676 284,93 лева.

5 ЦЕЛИ И ОБХВАТ

5.1 Национални цели

Република България участва активно във формирането и изпълнението на европейските политики, свързани с постигане на европейските стандарти и изисквания за енергийна ефективност, стандартите за околна среда и устойчиво развитие, които целят ограничаване на изменението на климата.

Основните приоритети и цели в политиката на България в областта на енергийната ефективност са следните:

- ✓ постигане спестяване на енергия в размер на 30% до 2030 г.;
- ✓ реализиране на годишни енергийни спестявания в размер на 1.5% от обема на продажбите на енергия;
- ✓ предприемане на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сгради
- ✓ (поне 5% от общата разгърната застроена площ на всички отоплявани и/или охлаждащи сгради – държавна собственост, използвани от държавната администрация);
- ✓ увеличаване броя на сградите с близко до нулево потребление на енергия;
- ✓ осигуряване на сигурна и достъпна енергия за всички;
- ✓ свеждане до минимум нежеланите последствия от използването на енергията върху здравето на хората и околната среда;
- ✓ повишаване жизнения стандарт на населението;
- ✓ повишаване на конкурентоспособността на българската икономика.

Тези ключови цели, политики и мерки за провеждане на енергийната политика на страната до 2030 г. са определени като се вземат предвид следните фактори:

- ✓ Гарантиране на енергийната сигурност на страната и региона;
- ✓ Наличието на местни енергийни ресурси и използването им в съществуващите производствени мощности и направените инвестиции за модернизация, което оказва влияние върху конкурентоспособността на икономиката и социалната политика на страната;

- ✓ Съществуващата електроенергийна система е балансирана и разполага с достатъчно мощности с дългосрочен хоризонт за работа;
- ✓ Балансирането на електроенергийната система налага използването на кондензационни електрически централи за предоставяне на бързи и маневрени резервни мощности, поради малката часова използваемост на ВЕЦ и ПАВЕЦ;

В изпълнение на европейската политика за изграждане на общ енергиен пазар, България изпълнява редица проекти с европейско и регионално значение. Основните проекти са за повишаване на енергийната междусистемна свързаност на страната със съседните страни от региона, както и с обединението на енергийните пазари. Целта е повишаване на енергийната сигурност на страната и на региона, гарантиране сигурността на доставките и диверсификация на източниците и маршрутите и развитие на електроенергиен и газов пазар. Това гарантира конкурентно способността на българския бизнес и развитие на икономиката в страната и региона.

5.2 Общински цели

Дефинирането на целите трябва да е правилно балансирано между показатели като емисиите на CO₂, първично и крайно потребление на енергия и внедряване на ВЕИ. Освен това, целите за сградния фонд трябва да бъдат интегрирани в последователен целеви сценарий и визия за развитието на общата енергийна система. Цели са също така необходими, за да се оцени въздействието на политическия инструмент. Междинните цели са нужни, за да се изработят подходящи инструменти и да се упражнява мониторинг върху постигнатото.

За допринасяне на поставените национални индикативни цели, Община Долна Митрополия си поставя главна стратегическата цел на общинската програма за енергийна ефективност, а именно: „

Въвеждане на устойчив модел за потребление на енергия, чрез система от мерки за енергийна ефективност и балансирано оползотворяване на местните ресурси на основата на съвременни технологии.“

Поставената главна цел съдържа в себе си шест подцели, пряко подчинени на конкретната стратегическа цел, които сами по себе си служат като начертан план за действие:

1. Подобряване на енергийните характеристики на общински сгради;

Прилагането на мерки за подобряване на енергийната ефективност на общински сграден фонд, повишаване на енергийната ефективност в обектите, които се издържат чрез общинския бюджет и реализиране на икономия на енергия след прилагане на ЕСМ ще доведат до:

- ✓ Подобряване на комфорта на обитаване в обществените сгради и постигане на нормативно определените параметри на средата за отопление и осветление;
- ✓ Намаляване на консумацията на енергия;

- ✓ Оптимизиране на бюджетните разходи в резултат на постигнатите икономии на енергия от изпълнените енергоефективни мерки, спрямо нормативно определените за предходни периоди;
- ✓ Намаляване на емисиите от CO₂;
- ✓ Удължен експлоатационен срок на общинските сгради, на техните инсталации и съоръжения.

2. Повишаване на енергийната ефективност на многофамилни/еднофамилни жилищни сгради;

Повишаването на енергийната ефективност на жилищните сгради, следва да се превърне в приоритет на общината. Стратегията за финансиране на сгради за постигане на енергийна ефективност, е от „Национална програма енергийна ефективност“ и „Оперативна програма региони в растеж“. Очакваните резултати са:

- ✓ Намаляване на годишните разходи за енергия на домакинствата;
- ✓ Намаляване на емисиите от CO₂;
- ✓ Подобрен комфорт на обитаване в обновените сгради;
- ✓ Удължен живот на обновените сгради, на техните инсталации и съоръжения.

3. Повишаване ефективността на уличното осветление;

Прилагането на мерки за повишаване на енергийната ефективност на уличното осветление в общината, неименуемо ще доведе до:

- ✓ Намаляване на консумацията на електрическа енергия;
- ✓ Подобряване на нивото на уличното осветление в съответствие със стандарт БДС EN 13201:2016 за улично осветление;
- ✓ Намаляване на преките разходи на общината за улично осветление при осигурено високо качество на осветлението;
- ✓ Осигуряване на безопасно движение на моторните превозни средства и повишаване сигурността на движение на пешеходците в тъмната част на денонощието и създаване на комфортна нощна атмосфера.

4. Увеличаване на използваната енергия от ВЕИ в общинския сектор

Проучване потенциала на територията на общината по отношение на наличието и използваемостта на ВЕИ в различни сектори и проучване на възможностите за оползотворяване на растителна маса и растителни отпадъци за производство на биогориво ще доведе до:

- ✓ Намаляване на разходите на общината за енергия;
- ✓ Намаляване на емисиите от CO₂.

5. Увеличаване на използваната енергия от ВЕИ в частния сектор

Провеждането на кампании за насърчаване използването на енергия от ВЕИ ще доведе до:

- ✓ Намаляване на разходите на домакинствата за енергия;
- ✓ Създаване на добра среда за стимулиране производството на ВЕИ;
- ✓ Редуциране на въглеродните емисии, изхвърляни от частния сектор;

6. Повишаване капацитета на местната власт в областта на ЕЕ

Прилагането на мерки за повишаване капацитета на местната власт в областта на ЕЕ, чрез провеждане на обучения и семинари на общинските служители с цел подобряване квалификацията. Това от своя страна ще доведе до придобиване на опит и изграждане на административен капацитет за управление на проекти в областта на ЕЕ, привличане на инвестиции и реализиране на проекти за ЕЕ.

7. Повишаване информираността на гражданите и бизнеса за ЕЕ

Прилагането на мерки за повишаване информираността на гражданите и бизнеса за ЕЕ чрез организиране и провеждане на информационни дни, кампании, семинари, курсове и обучения с цел повишаване познанията и културата на гражданите и бизнеса в областта на ЕЕ, което ще доведе до подобрена информираност на гражданите и бизнеса по въпросите, свързани с ползите от въвеждане на ЕСМ.

8. Повишаване на енергийната ефективност в транспорта

Подобряването на енергийната ефективност в общината, чрез модернизация на автопарка, инвестиции в пътната мрежа и подобряване на системите за планиране и управление на транспортните потоци ще доведе до:

- ✓ Намаляване на разходите за горива
- ✓ Повишаване на безопасността на движението
- ✓ Намаляване на въглеродните емисии при изгаряне на фосилни горива.
- ✓ Създаване на екологични зони, селища, туристически обекти и други обществено достъпни пространства без автомобили с ДВГ

9. Повишаване на енергийната ефективност в индустрията

- ✓ Подпомагане на бизнеса при изпълнение на мерки по енергийна ефективност чрез провеждане на информационни кампании относно възможностите за финансиране на подобни проекти. Стимулиране за разширяване на използването на енергията от възобновяеми източници и подобряване на енергийната и ресурсната ефективност.

- ✓ Най-общо казано, целта на енергийната ефективност за индустриалните обекти може да бъде постигната, като се осигури оптимално протичане на производствено-технологичния процес с изискваното качество при минимален разход на енергия. В този контекст, управлението на разходите за енергия в едно производствено предприятие е ключова дейност в осъществяването на цялостен енергиен мениджмънт. Прилагането му води до снижаване на разходите за енергия при конкретното производство и намаляване на енергийната компонента в себестойността на крайния продукт или услуга, запазвайки неговото качество и конкурентноспособност.

6 ИЗБОР НА ПРОГРАМИ ДЕЙНОСТИ И МЕРКИ

Избора на програми, дейности и мерки е ключов етап от разработването на Програмата за енергийна ефективност. При правилния избор на проекти, мерки и дейности за намаляване на енергийното потребление зависи успешното и ефективното изпълнение на ПЕЕ. Изборът на обекти, дейности, мерки и проекти следва да бъде направен на база технико-икономически енергийното потребление след тяхното реализиране. Също така при избора е необходимо да бъдат взети предвид срокът на възвръщаемост на вложените инвестиции, прилагане на ефективни технологии в съответната област.

Най-общо предприеманите мерки могат да бъдат разделени на посочените по-долу основни групи.

Много страни са включили информация и/или мнения на собственици на сгради в техните набори от политики. Също подобряване на сградния код и изграждане и укрепване на финансовата помощ са избрани в много от случаите. Примери за иновативни инструменти, избрани за анализ на базовия модел, са:

- ✓ Данък върху собствеността, зависим от енергийната ефективност на сградата (Австрия)
- ✓ Енергийно и/или CO₂ облагане с данъци (Финландия, Франция)
- ✓ Задължително реновиране при покупка на недвижим имот или задължение за енергийно обновяване (Франция, Естония)
- ✓ Изпълнение на мерки за привеждане в съответствие с изисквания за СПНПЕ (Дания)
- ✓ Задължения за използване на ВЕИ (Дания, Италия)

Най-често срещани са инструментите за информироване и обучение на собствениците на сгради в едно ново измерение. Регулаторни инструменти, считани като препоръка, освен подобряване на сградния код (в Естония), са инструменти за прилагане на задължително обновяване (в Естония и във Франция). Икономическите инструменти се основават на данъци, както и на отпускане на грантове и заеми при облекчени условия. Сред инструментите, базирани на данъци, са увеличаването на енергийния данък или данъчното облагане за емисии на CO₂ (Франция), както и данъчните облекчения (Италия). Друга важна група инструменти са т.н. крос-секторни инструменти. Примери за това са въвеждането на схема за обновяването на обществени сгради и превръщането им в СПНПЕ (Румъния) и осъществяването на дългосрочен диалог между съответните заинтересовани страни (Чехия). Видно е, че максималното намаление на крайната необходима енергия за потребление е около една трета и е постигнато в третия и по-амбициозен набор от политики през 2030 г. спрямо 2008 г. Умерените амбиции в повечето страни водят до икономии на енергия в периода 2008-2030 до само 23% или по-малко, а в четири от петте целеви страни дори до под 15%. Амбициозни инструменти, както избраните в третия набор от политики, са необходими, за да се достигне

до значително намаление на крайната необходима енергия за потребление в сградния сектор.

Община Долна Митрополия може да предприеме някои от по-долу споменатите мерки:

6.1 Обучение и информиране

- ✓ Обучението (коучингът) на собствениците на сгради по време на обновяването на сградата е от съществено значение и трябва да продължи до завършването на процеса по обновяване. То трябва да надхвърля обичайните съвети и трябва да бъде интензивно.
- ✓ Партньорство за иновации с висшите учебни заведения, лаборатории и научно изследователски центрове и други по проблемите на енергийната ефективност.
- ✓ Провеждане на информационни и обучителни кампании сред населението за ползите и практическите особености на използването на консуматори с висок енергиен клас в бита и бизнеса и въвеждане на ЕСМ в сгради.

Примерни канали за комуникация, които могат да бъдат използвани на етапа на изпълнение на програмата за енергийна ефективност.

- Лични срещи, покана за участие на заинтересованите страни на заседания на работната група/обществения или консултативния съвет.
- Пресконференции, периодични брифинги, на които се отчита напредъка в изпълнението на програмата;
- Дискусионни срещи, тематични форуми, на които се обсъждат конкретни проблеми, свързани с изпълнението на програмата;
- Информационни бюлетини, които се разпространяват сред различните заинтересовани страни.
- Организиране и провеждане на Дни на енергията. Този вид форуми са удачен вариант, който може да се използва както като мярка за осигуряване на информация и публичност за изпълнението на съответната програма, така и като средство за повишаване на информираността и мотивираността на всички заинтересовани кръгове за изпълнение на мерките на програмата.

Партньорството с медиите е изключително важно на всеки един етап от подготовката и изпълнението на всяка програма.

Ангажимент на общинската администрация остава периодично да се публикуват новини, свързани с етапите на изпълнение на програмата, както и резултатите от изпълнението на значими за общината проекти.

- ✓ Разработване и внедряване на информационен портал за популяризиране на мерките за енергийна ефективност, насочен към собственици и асоциации на собственици в многофамилни жилищни сгради.

6.2 Организационни мерки

- ✓ Ефективно общинско планиране в общинска собственост за внедряване на ЕСМ в сгради и обекти, общинска собственост.
- ✓ Правилното изпълнение на политиките е от съществено значение: проверката на прилагането / спазването на енергийните наредби трябва да бъде засилена.
- ✓ Създаване на условия за алтернативни начини на придвижване и нова култура на градска мобилност - изграждане на съоръжения за колоездене.

6.3 Технически мерки

- ✓ Мерки, насочени към подобряване енергийните характеристики на съществуващия сграден фонд на територията на общината след извършване на обследвания за енергийна ефективност: Топлинна изолация на външни ограждащи елементи (външни стени, под, покрив); Подмяна на дограма; ЕСМ по осветление; ЕСМ по абонатни станции; ЕСМ по котелни стопанства; ЕСМ по прибори за измерване, контрол и управление; Настройки (вкл. „температура с понижение“); ЕСМ по сградни инсталации; Други (въвеждане на система за енергиен мениджмънт и т.н.). На местно ниво мерките за сгради (както за нови, така и за обновяване) трябва да бъдат взаимно свързани с пространственото планиране и други обществени политики (за екологично отопление, намаляване ефекта от градските топлинни загуби, зелено планиране, задължителни изисквания за ремонт, в случай на смяна на собствеността т.н.).
- ✓ Увеличаване дела на използване на биомаса. Един от възможните източници на територията на Община Долна Митрополия са горите. Освен дървесина за промишлени цели, те осигуряват дърва за огрев, дървесни отпадъци, които могат да се преработят на трески или пелети и др.
- ✓ Увеличаване на дела на произведената и потребената енергия от възобновяемите енергийни източници на територията на Община Долна Митрополия.
- ✓ Мерки за достигане енергийно потребление близко до нулево на новите сградина.
- ✓ Мерки, насочени към подобряване енергийните характеристики на външната осветителна уредба в общината след извършване на обследване на енергийна ефективност.
- ✓ Мерки, насочени към подобряване на енергийната ефективност в транспорта: подновяване на автопарка и оптимизиране на транспортните схеми.

- ✓ Мерки насочени към БГВ – за подгряване на битово-горещата вода да се използва съвременните решения с вакуумно-тръбни колектори позволяват добив на енергия и през зимата (за разлика от фотоволтаичните инсталации/навсякъде в текста - PV/). Също така, отнесено към икономия на първична енергия, 1kWt –топлинна енергия икономисва в годишен разрез около 3MWh електрическа енергия, или 9MWh първична енергия.

6.4 Административни мерки

Общината е в състояние да упражнява контрол върху редица дейности, водещи до повишаване на енергийната ефективност, да взема стратегически решения, свързани с това и в границите на своите компетенции да налага на инвеститорите изпълнения на мерки с подобен характер.

Основни инструменти за това могат да бъдат:

- ✓ Насърчаване на добрите практики в сферата на договорирането емисиите на парниковите газове.
- ✓ Използване на екологично съобразени технологии; насърчаване на частната инициатива, свързана с реализиране на енергоефективни мероприятия.

Тук действията могат да бъдат насочени в няколко посоки:

- ✓ Общината да оказва влияние върху крайните клиенти на енергия
- ✓ Промислени предприятия, търговски обекти, домакинства, чрез провеждане на информационни кампании и предоставяне на стимули за намаляване потреблението на енергия;
- ✓ Изпълнение на съвместни дейности със задължените лица
- ✓ Въвеждане на енергиен мениджмънт на територията на общината в съответствие с регламентираните права и задължения в ЗЕЕ.
- ✓ Ефективно общинско планиране общинска собственост.
- ✓ Насърчаване реализирането на инвестиционни намерения в частния и бизнес сектори за внедряване на ЕСМ в жилищни и стопански сгради и използване на високоефективни енергийни консуматори и съоръжения.
- ✓ Наличието на данни за дейностите по санирането на сгради, включително на данни за разходите трябва да се подобри. Сегашното състояние на наличността на данни за проследяване на ефективността на политиките, по-специално по отношение на дейностите по реновиране, далеч не е задоволително. Трябва да бъдат реализирани подходящи инструменти за събиране на данни.

Комбинацията от инструменти трябва да бъде адаптирана съобразно зрелостта на пазарните условия, инвестиционния потенциал и околната среда в общината. Съчетанието на политики трябва да се нагоди към промените

на пазара, наличния публичен бюджет и към структурата на разходите. Съвкупността от инструменти също трябва да бъде координирана (например различни нормативни актове, различни програми за финансиране). Тъй като пазарните условия се променят във времето, общината е изправена пред предизвикателството да приспособяват политическите пакети към пазарните условия и в същото време да създават стабилна и предвидима политика за околната среда.

7 ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ

При изпълнението на енергоефективните мерки за енергийна ефективност, включени в настоящата Програма на Община Долна Митрополия ще се постигнат следните ефекти:

7.1 Енергиен

- ✓ Икономия на топлинна енергия чрез намаляване на топлинните загуби в сградите с подобряване на енергийните им характеристики чрез саниране (пълно или частично), както и ефективно използване на енергийните ресурси за отопление чрез отоплителни системи с висока ефективност, включващи и възможности за регулиране на потреблението и поддържане на стабилни нормативни параметри на микросредата в отопляваните обекти;
- ✓ Икономия на електрическа енергия чрез, модернизиране на осветлението в общинските обекти без да се намалява нивото на осветеност и качеството на осветление (чрез използване на LED лампи, автоматични системи за контрол, управление, ниво на осветеност); подобряване на енергийната ефективност на уличното осветление.
- ✓ Икономия на горива чрез замяна на горива с ниска крайна ефективност с такива с по-висока.
- ✓ Оползотворяване на Възобновяеми енергийни източници.

7.2 Икономически

От въвеждане на енерго спестяващи мерки в отделните сектори ще се постигнат икономии в бюджета на общината и възможност за пренасочването на тези средства за други дейности.

7.3 Екологичен

Прилагането на енергоефективни мерки води пряко и косвено до положителни ефекти по отношение на околната среда, включително ограничаване на вредните емисии в атмосферата.

7.4 Повишаване качеството на общинските услуги

С реализацията на мерките за енергийната ефективност ще се подобрят общинските услуги, предимно чрез подобряване комфорта, качеството на отоплението в детските градини, училищата и други обществени сгради и институции.

Подобряване на условията на труд в общинските и административни сгради.

7.5 Социален ефект

Изпълнението на поставените цели на общината ще доведе подобряване на качеството на живот на жителите и осигуряване по-добър

светлотехнически комфорт и безопасно движение на моторните превозни средства и пешеходци вечерно и нощно време.

Граждани, собственици на сгради с изпълнени мерки за енергийна ефективност и с издаден сертификат за енергийни характеристики на сгради в експлоатация се освобождават от данък сгради върху недвижимите имоти по Закона за местните данъци и такси.

8 ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Предвид специфичния характер и сложността на всеки конкретен обект, както и спецификата и вида на избраните мерки, дейности и проекти е препоръчително Програмата за енергийна ефективност да се изпълни на няколко етапа:

8.1 Инвестиционно намерение

Това включва извършването на определени проучвания, с които се цели да се установи дали е целесъобразно осъществяването на инвестиционното намерение, начините и мащаба на изпълнението ѝ и др. Тези проучвания следва да изяснят и положението по редица маркетингови, технологически и други въпроси.

8.2 Предварително проучване

Необходимо е да се направи предварително (т.нар. предпроектно) проучване за състоянието на обектите, в които е предвидено да бъдат реализирани мерки и дейности за намаляване на енергийното потребление - състояние на съоръженията, конструкциите, енергийните системи, изследване на енергийните разходи за последните години и др.

8.3 Инвестиционен проект

Разработване на инвестиционен проект е необходимо в повечето случаи, поради спецификата и обема на предвидените дейности – например Подмяна на отоплителната инсталация, Подмяна на котел на твърдо гориво с котел на природен газ, Цялостна реконструкция и др.

8.4 Подготовка и изпълнение на строителството

Това включва подготовка на всички необходими документи и извършване на съответните строително – монтажни дейности за постигане на поставената цел.

8.5 Мониторинг

Мониторингът и оценката са ключови елементи, които позволяват на сектора на политиките да се подобрят реализираните инструменти и да се реагира на нежелани ефекти, ако е необходимо.

При този вид оценяване мониторингът се съсредоточава върху въздействието на изпълнението на програмата и поведението на обектите след осъществяването на подобренията. Като индикатори за оценяване могат да се използват степента на въздействие на Програмата върху поведението на населението, като цяло или върху поведението на обитателите/ползвателите на съответните обекти (жилищни сгради, болници, училища). Предмет на наблюдение може да е поведението и на самите обекти: сгради, системи за осветление, транспортни мрежи и т.н., като за целта се извършват съответни измервания. Възможно е да се наблюдава и отражението на Програмата върху качеството на услугите, които общината предоставя - осветление, транспорт и т.н.

За установяване намалението на енергийното потребление след реализацията на съответните дейности и мерки, следва да се извършва ежемесечно отчитане и записване на параметрите от измервателните уреди, инструктаж на техническия персонал по поддръжката на инсталациите, както и изготвяне на оценка на енергийните спестявания на сгради, съгласно Наредба № е-рд-04-1 от 22 януари 2016 г., глава шеста.

9 SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът, като дефинира действието на вътрешните и външни фактори за развитие на общината и възможностите на избор за подходяща стратегия за постигане на целите на развитието. При изготвянето на анализа за Община Долна Митрополия е приложима общата матрица за този вид анализ, отразяваща взаимодействието на вътрешните фактори (силни и слаби страни) и външните фактори (възможности и заплахи). Анализът следва да очертава както проблемите и дефицитите, така и целевите сфери на развитието, които да послужат за разработване и обосноваване на стратегическата част на общинския план за развитие.

Направеният SWOT анализ на условията за провеждане на политика за енергийната ефективност и възобновяеми енергийни източници прави ясна съпоставка между силните страни и възможностите на региона, от една страна, и опасностите и заплахите, от друга, с оглед засилване на възможностите на община Долна Митрополия за повишаване на енергийната ефективност.

Таблица 9.1 SWOT АНАЛИЗ

Общински сгради, дейности и услуги	
Силни страни	Слаби страни
- Преминаване на отопление от въглерод неутрални източници на енергия (пелети/брикети) за общински сгради, включително училища и детски градини, което води до намаляване на емисиите - Подобри са енергийните характеристики на сградите, чрез въвеждане на мерки за енергийна ефективност в общински сгради, на база извършени одити	Недостатъчно намаляване на потреблението на електрическа енергия (електричеството все още е основен енергоносител) и съответно значим дял на отделяните вредни емисии в атмосферата
	- Не се използват достатъчно възможностите на възобновяемите енергийни източници в сектора общински дейности, сгради и услуги. - Незадоволително ниво на информираност на стопаните/управителите на общински обекти, за начините за рационално използване на енергията и изпълнение на мерки за икономия на енергия
Подобри са енергийните характеристики на сградите, чрез въвеждане на мерки за ЕЕ и Мерки за ВЕИ	Недостатъчно реализирани мерки за енергийна ефективност

Планирани са за извършване енергийни одити - първоначални и последващи	Не е редуцирана употребата на дърва за отопление в обществени сгради, което от своя страна е предпоставка за повишаване на емисиите от ФПЧ-10
Възможности	Заплахи
Инсталиране на системи възобновяеми енергийни източници в сгради (фотоволтаични инсталации, инсталации за БГВ, термопомпи, биомаса)	Недобро използване на механизмите за външно финансиране и местните добри практики за изпълнението на енергоефективни мерки и дейности
По-добро използване на финансови схеми, подпомагащи въвеждането на мерки за енергийна ефективност в общинските сгради	Слаба подкрепа от страна на централната власт в реализирането на енергийни проекти в общински сгради
Разработване и прилагане на схеми за енергийна ефективност и използване на ВЕИ в общински дейности и услуги - публично-частно партньорство, ЕСКО схеми	Несъгласуваност на местни нормативни документи, регулиращи подходи и начини за изпълнение на енергоефективни мерки в общинските сгради
Въвеждане на системи за интелигентно енергопотребление и контрол (SMART концепции) в общински сгради	Незадоволителна гъвкавост и инициатива от страна на заинтересованите страни
Повишаване на информираността на ползвателите на обществените сгради, за възможностите за пестене на енергия и рационално използване на енергийните ресурси	
Разработване на план-стратегия за регулярна реконструкция на системи за вътрешно общо осветление в общински сгради по критерий технико-икономическа целесъобразност	Риск от неправилно, преждевременно и нецелесъобразно ликвидиране на съоръжения с голяма остатъчна стойност и добри технико-икономически показатели
Повишаване на ЕЕ в обществената услуга „Електроснабдяване“ за обектите общинска собственост	Риск от недобра координация между трите страни – ползватели на сградите, общинска администрация и компания енергиен доставчик

Промисленост	
Силни страни	Слаби страни
- Тенденция за стабилизиране на ръста на потреблението на електроенергия в сектора - Повишава се броят промишлени предприятия, туристически, бизнес и търговски сгради	- Обща тенденция за увеличаване на енергопотреблението в сектор „Промисленост“ - Липса на местни и държавни стимули за малките предприятия при използването на ВЕИ - Пречки при присъединяването на инсталирани ВЕИ мощности към електро преносната мрежа
Възможности	Заплахи
- Въвеждане на ВЕИ - инсталиране на фотоволтаични инсталации и вертикално осеви ветро генератори върху покривни и сградни площи на производствените предприятия, складове, търговски и офис сгради и др. - Административно стимулиране на промишлеността и бизнеса за използване на ВЕИ - информационни кампании, данъчни преференции, специализирано административно обслужване - Въвеждане на енергоефективни стандарти за промишлени, бизнес и търговски сгради - нискоенергийни, пасивни и сгради с потребление на енергия близко до нулево - Провеждане на информационни кампании сред бизнеса за популяризиране търговията със зелени сертификати от бизнеса	- Повишаване цените на енергийните ресурси - Висока цена на възобновяемите енергийни технологии - Липса на стимули на национално, регионално и местно ниво при използване на възобновяеми енергийни технологии - Забавяне на въвеждането на либерализиран пазар на енергийните доставки на регионално ниво

Повишаване на ЕЕ в обществената услуга „Електроснабдяване“ за обектите в сектор промишленост	Риск от недобра координация между трите страни – бизнес, общинска администрация и компания енергиен доставчик
Въвеждане на системи за интелигентно енергопотребление (SMART концепции) и системи за контрол на енергопотреблението, автоматизация на производствени процеси и др.	Висока начална инвестиция спрямо бизнес и финансовия капацитет на преобладаващия дял стопански субекти
Транспорт	
Силни страни	Слаби страни
Постепенно намаляване на употребата на дизелово гориво в транспорта	Нисък темп на намаляване дела на отделяните емисии в атмосферата.
Увеличаване броя на превозните средства в транспорта, задвижвани с електроенергия	- Използване на стари, амортизирани и съответно енергоемки превозни средства за обществени и частни нужди - Увеличаване на броя на частните автомобили
Възможности	Заплахи
Въвеждане на алтернативни горива в транспорта.	Нужда от значителни капиталовложения. Нужда от значително административно въздействие.
Въвеждане на стратегия и техническа основа за използване на ВЕИ в транспорта и използване на електромобили и инфраструктура за тях.	
Организиране на информационни кампании с цел повишаване информираността на обществото, за предимствата от използване на алтернативни горива и електромобили	Увеличаване броя на автомобилите, съответно емисиите в атмосферата, особено през пиковите часове в денонощието .
Насърчаване на велосипедният транспорт при придвижването на гражданите като екологичен, евтин и здравословен начин на придвижване	Недостатъчно развити зарядни станции за електромобили за частния транспорт

Реализиране на местни благоустройствени проекти, имащи пряко или косвено отношение към подобряване на транспорта и качеството на атмосферния въздух	
Домакинства	
Силни страни	Слаби страни
Частично въведени енергоефективни мерки в жилищни сгради	Тенденция за увеличаване на енергопотреблението в сектор „Домакинства“
	Обща тенденция за увеличаване на отделените въглеродни емисии
	Лоши топло - физически характеристики на по-старите сгради
	Използване на отоплителни уреди на дърва
	Ниска рентабилност на топлинната енергия
	Недостатъчен разполагаем финансов ресурс на собствениците на жилища
Възможности	Заплахи
Саниране на еднофамилни жилища	Финасови трудности собствениците на жилищни сгради
Инсталация на слънчеви панели за БГВ при еднофамилни сгради	
Използване на високоефективни уреди за отопление на биомаса в еднофамилни жилища	
Разработване и внедряване на система за ежегодна актуализация на изразходваните количества горива за битово отопление	
Изграждане на малки фотоволтаични централи върху покривите на еднофамилни сгради	Висока цена на възобновяемите енергийни технологии - слънчеви колектори и фотоволтаични панели, подходящи за сектор домакинство

Популяризиране на възможностите за използване на възобновяеми енергийни източници и възможните мерки за енергийна ефективност в домакинствата	Недобра информираност
Въвеждане на нови енергоефективни стандарти при строителство на жилищни сгради - нискоенергийни, пасивни и сгради с нулево потребление	Висока начална инвестиция спрямо покупателната способност на населението.
Въвеждане на системи за интелигентно енергопотребление (SMART концепции*) и системи за контрол на енергопотреблението, автоматизация на производствени процеси и др.	
Повишаване на ЕЕ в обществената услуга „Електроснабдяване“ за обектите в битовия сектор	Риск от недобра координация между трите страни – домакинства, общинска администрация и компания енергиен доставчик
Институционален капацитет	
Силни страни	Слаби страни
Наличие на експерти и ресурс в Общинска администрация за подготовка и реализация на дългосрочни проекти	Трудности при преценката какъв дял от общински бюджет е вложен за прилагането на ЕСМ
Ежегодно провеждане на информационни кампании и инициативи за промяна на енергийното поведение на населението	Ограничено прилагане на енергоспестяващи мерки и използване на ВЕИ
Осъзната роля на месната власт като модел на енергийно ефективно поведение	
Възможности	Заплахи
Наличен експертен капацитет за сформирание на екип за генериране, анализ на информация, планиране,	Либерализацията на пазара на електроенергия и свързаните с това рискове при избора на доставчик на енергийни услуги

реализация и контрол на мерките за енергийна ефективност	
Въвеждане на информационна система за обучение на експерти от местната администрация за надграждане знания за потенциала на ВЕИ, технологии и мерки по ЕЕ и идентифициране на възможности за финансиране	
Провеждане на обучения по енергийно планиране за представители на отдели и дирекции в общинската администрация	
Въвеждане и утвърждаване на система за разпределяне на задълженията и отговорностите на структурни звена в общинската администрация за планиране, реализация и мониторинг на местни политики по енергийна ефективност	
Разработване на система за стимули за местни организации и институции, върху чиято консумация на енергия може да влияе (образователни и културни институции, общински предприятия и др.)	
	Риск от недобра координация между общинската администрация и заинтересованите страни

10 НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И КОНТРОЛ

Едни от най-важните задачи във всички фази на процеса на разработване на ПЕЕ са наблюдението, оценката и контрола на изпълнението на дейностите и мерките. Наблюдението, оценката и контрола са важни, тъй като тези дейности позволяват да се предприемат коригиращи действия ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят. Те са неделима част от процеса за вземане на решения и управление на цялостния цикъл на разработване, прилагане и оценяване на обществените политики. Важно е да се дава и отчет за напредъка при постигане на генералните цели като се изготвят междинни и годишни отчети (доклади), на базата на които следва да бъдат предприемани последващите действия.

Основната цел на процеса по наблюдение е да осигурява надеждна обратна информация за състоянието на наблюдавания обект/субект с оглед вземаната на информирани и устойчиви управленски решения. В процеса на наблюдение се събират количествени и качествени данни за процеса по прилагането на конкретна политика, като напредъкът към текущия момент се сравнява с първоначалните намерения и планове, за да се определят евентуалните необходими корективни действия за постигането на търсените и планирани резултати.

За успешното изпълнение на програмата е необходимо да се прави периодична оценка на постигнатото, като се съпоставят вложените финансови средства и постигнатите резултати, което служи като основа за определяне реализацията на проектите. Реализираните и прогнозни ефекти следва да бъдат изразени чрез количествено и/ или качествено измерими стойностни показатели /индикатори.

За да може да се упражнява контрол върху изпълнението на ПЕЕ трябва да бъде определена група от експерти, които да бъдат отговорни за наблюдението и контрола на изпълнението на дейностите по ПЕЕ. Тази група ще одобрява и оценява постигнатите резултати спрямо поставените цели чрез използва набор от показатели:

- ✓ индикатори/показатели за това какво и как ще се наблюдава;
- ✓ периодичност на събираната информация - периодични прегледи на постигнатия напредък по отношение на изпълнение на целите;
- ✓ предлагане на промени, свързани с постигането на целите на ПЕЕ;
- ✓ отговорност по изпълнението, осъществяване на мониторинга и оценката.

Независимо от честотата на събирането на информацията, отчитането може да се извършва месечно, на тримесечия или годишно. Не всички данни, обаче, могат да се събират и отчитат с една и съща периодичност. Ето защо е необходимо периодите на събиране, на анализиране и на отчитане на събраната информация внимателно да се съгласуват помежду си. Желателно е информацията и изводите, които се предават на общинското ръководство, да обхващат достатъчно продължителни периоди, за да се предотвратяват

погрешни заключения на основата на временни отклонения. Тримесечните справки обикновено са подходящ срок за периодично осведомяване на общинското ръководство, а задълбочените годишни аналитични доклади с препоръки са задължителна основа за изготвянето на плановете за действие за следващата година.

11 ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Средствата за изпълнение на Програмите за енергийна ефективност следва да бъдат предвидени в бюджетите на съответните ведомства. Общината не притежава нужния финансов потенциал, за да реализира проектните си намерения, без да разчита на външна подкрепа. В тази връзка трябва внимателно да прецензира своите проекти, като ги подкрепя с нужните инициращи действия - решения на общински съвет, проектиране, търгове за изпълнители и други- гарантиращи ангажираността на общинската администрация пред финансовите организации. Възможностите за осигуряване на финансиране на проекти за повишаване на енергийната ефективност са следните:

11.1 Собствени средства от Общинския бюджет

Възможностите за финансиране на инвестиции в енергийна ефективност в рамките на общинския бюджет се ограничават до бюджетиране на средства за прилагане на мерки за енергийна ефективност на образователната и социалната инфраструктура и уличното осветление. Средства от общинският бюджет могат да бъдат заделени и за образователни кампании сред населението, както и съвместни инвестиции при прилагане на различни форми на Публично частно партньорство.

11.2 Структурните фондове

Структурните фондове са важен инструмент/източник за финансиране на енергийни инвестиции, както се споменава в Зелената книга за ЕЕ и в Пътната карта за възобновяемите енергийни източници в Европа. Всички страни-членки се задължават да положат конкретни, измерими усилия за постигане на целите от Лисабон – конкурентоспособност, реформи в пазара на труда и енергийната политика от Гьотеборг – устойчиво развитие. Използването на структурните фондове за енергийни инвестиции ще допринесе за постигането на тези цели.

Европейската общност осигурява финансовите средства за постигането на основните цели на своята регионална политика, някои от които са дефинирани в самия Договор за Европейския съюз, основно посредством Структурните фондове (СФ). Това е обобщаващото наименование за няколко различни фонда, създадени по различно време и с различна цел от ЕО/ЕС. Всеки от тях има своя специфична област, макар че те работят съвместно. Мерките по енергийна ефективност в индустрията могат да намалят разходите, да подобрят конкурентоспособността и да стимулират иновациите. Инвестициите в подобряване на енергийната ефективност и използването на ВЕИ могат да допринесат за по-добра околна среда, по-висока заетост, подобрена конкурентоспособност и ускорен цялостен икономически растеж.

За периода 2014-2021г., понятието "Структурни фондове" обхваща пет фонда:

Тези пет европейски структурни и инвестиционни фонда са, както следва:

- ✓ Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР);

- ✓ Европейски социален фонд (ЕСФ);
- ✓ Кохезионен фонд;
- ✓ Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР);
- ✓ Европейски фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР).

В рамките на петте фонда са договорени и следните оперативни програми:

- ✓ Оперативна програма "Добро управление" 2014-2020
- ✓ Оперативна програма "Инициатива за малки и средни предприятия"
- ✓ Оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност" 2014-2020
- ✓ Оперативна програма "Транспорт и транспортна инфраструктура" 2014-2020
- ✓ Оперативна програма "Околна среда" 2014-2020
- ✓ Оперативна програма "Региони в растеж" 2014-2020
- ✓ Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" 2014-2020
- ✓ Оперативна програма "Наука и образование за интелигентен растеж" 2014-2020
- ✓ Програма за развитие на селските райони 2014-2020
- ✓ Програми по европейско териториално сътрудничество 2014-2020
- ✓ Програмата за морско дело и рибарство 2014-2020 г.

Подробно описание за програмите, целите, възможностите и начините за финансиране на различни проекти, може да се намери на страницата на единният инфоинформационен портал - структурни фондове на ЕС - <https://www.eufunds.bg/archive2018/index.php/bg/programen-period-2014-2020/operativni-programi-2014-2020> или на страницата на Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020 - <http://2020.eufunds.bg/>.

Подробна информация за специализирани програми и зикточници на финансиране, може да се намери на сайта на Агенцията за енергийно устойчиво развитие – секция Източници на финансиране на проекти за подобряване на енергийната ефективност и на проекти, използващи енергия

от възобновяеми източници в България
<https://www.seea.government.bg/bg/finansirane#obshtini-publichen-sektor>.

11.3 Кредитни линии

11.3.1 Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници” /ФЕЕВИ/

ФЕЕ е създаден е по силата на ЗЕЕ с цел финансиране на дейностите по повишаване на енергийната ефективност. Фондът работи от 1 септември 2005г. Основен принцип в управлението на ФЕЕ е публично-частното партньорство. В качеството си на посредник на пазара, ФЕЕ съчетава в една организация: технически капацитет за разработване на проекти и капацитет за финансово структуриране.

ФЕЕ има статут на юридическо лице със седалище в София. Оказва възмездна финансова помощ за атрактивни за финансиране проекти за ЕЕ на бенефициенти: общини, фирми, асоциации на потребители на енергия, малки фирми и физически лица, финансово-кредитни институции (банки) чрез своите финансови продукти:

- ✓ отпускане на заеми и/или предоставяне на частични гаранции по кредити,
- ✓ отпускани от други финансово-кредитни институции
- ✓ безвъзмездна техническа помощ по подготовката на проекти за енергийна ефективност.

ФЕЕ управлява разнообразен портфейл от инвестиционни проекти по отношение на обхванатите сектори и поетите рискове, при условие, че проектите включват инвестиции, допринасящи за подобряването на енергийната ефективност в: сгради, промишлени процеси, комунални обекти и съоръжения и други случаи на крайно потребление на енергията.

Всички проекти за енергийна ефективност, одобрени и подпомогани от ФЕЕ, трябва да отговарят на следните изисквания:

- ✓ да внедрява утвърдена технология
- ✓ стойността на проекта да бъде между 30 хил. лв. и 3 млн. лв.
- ✓ дяловото участие на кредитополучателя да е не по-малко от 10% при съвместно кредитиране "ФЕЕ - търговска банка" и 25% при самостоятелно кредитиране от ФЕЕ
- ✓ срок на възвръщаемост до пет години.

Необходимо условие за успешно кандидатстване на проекти във ФЕЕ е наличието на детайлно енергийно обследване, позволяващо енергиен анализ и избор на енергоспестяващите мерки.

11.3.2 Фонд за енергетика и енергийни икономии /ФЕЕИ/

ФЕЕИ е първият фонд в България, който инвестира в секюритизация на вземания по договори за енергийна ефективност. Фондът влага набраните средства в ЕСКО договори (договори с гарантиран резултат).

Учредители на ФЕЕИ са "Енемона" АД със 70% от капитала и "Екоинвест холдинг" – с 30%.

Срокът на вземанията на ФЕЕИ е между 3 и 7 години

11.3.3 Националният Доверителен ЕкоФонд (НДЕФ)

Националният Доверителен Екофонд (НДЕФ) е основан през октомври 1995 година. Фондът управлява средства предоставени целево от държавния бюджет, включително по силата на суап сделки за замяна на "Дълг срещу околна среда" и "Дълг срещу Природа".

Средства също се набират от международна търговия с предписани емисионни единици (ПЕЕ) за парникови газове, от продажба на квоти за емисии на парникови газове за авиационни дейности, както и на средства, предоставени на база на други видове споразумения с международни, чуждестранни или български източници на финансиране, предназначени за опазване на околната среда в Република България..

Националният Доверителен ЕкоФонд финансира проекти чрез 5 свои програми:

- ✓ Програма Микропроекти за климата
- ✓ Инвестиционна Програма Минерални води
- ✓ Инвестиционна Програма за климата – енергийна ефективност
- ✓ Инвестиционна програма за климата – електромоби
- ✓ Образователни програми

11.4 Публично частно партньорство

Публично-частното партньорство (ПЧП) може да играе водеща роля за реализацията на инфраструктурни проекти и проекти за енергийна ефективност. Необходимостта от развита публична инфраструктура, като двигател на икономическото развитие и ограничените бюджетни средства за нейното изграждане и поддържане, са основните предпоставки за възникването и разпространението на тази форма на сътрудничество между публичните органи и частния сектор. Основните характеристики и предимства на публично-частното партньорство са:

- ✓ - Дългосрочен договор между публичен и частен партньор за предоставяне на услуги от обществен интерес, базиран на нови или подобрени активи;
- ✓ - Частният партньор участва във всички етапи на реализацията на проекта - проектиране, строителство, финансиране, поддържане и/или експлоатацията на обекта;

- ✓ - Публичният орган дефинира целите, определя изискванията за качество и количество и контролира изпълнението;
- ✓ - Частният партньор финансира изцяло и по-голяма част от реализацията на проекта;
- ✓ - Справедливо разпределение на рисковете между партньорите на база на това кой може по-добре да се справи с тях;
- ✓ - Механизмът на плащане от публичния сектор се обвързва с изпълнението;
- ✓ - Подобряване на управлението на обекта и повишаване качеството на услугите;
- ✓ - По-добра стойност на вложените средства.

11.5 ЕСКО договори

При този вид договаряне ЕСКО-фирмата осигурява изцяло или частично финансирането на мерки за повишаване на енергийната ефективност, а вложените средства се изплащат от достигнатите икономии на енергия. Участници в тази схема могат да бъдат министерства, общини, индустриални предприятия, частни лица, от една страна и предприятия за енергоефективни услуги (ЕСКО), от друга страна. Договорът тип ЕСКО е между 5-10 години и се изплаща от реализираните икономии в консумацията на енергия. След изтичане на срока на договора, подобренията остават за собственика на сградата.

Договорите тип ЕСКО са нормативно регламентирани в специализирана наредба към ЗЕЕ, която е насочена към реализиране на мерки по ЕЕ в сгради – държавна и общинска собственост.

12 ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Отчитането на изпълнението на Програмата за енергийна ефективност се осъществява съгласно нормативните изисквания за предоставяне на информацията пред АУЕР. Общинска администрация – Долна Митрополия, съгласно чл.12, ал.5 от ЗЕЕ, има задължението ежегодно да изпраща попълнени отчети за напредъка по изпълнението на настоящата Програма. Отчетите съдържат описание на дейностите и мерките, посочват размера на постигнатите енергийни спестявания и се представят не по-късно от 1 март на годината, следваща годината на изпълнение на съответните дейности и мерки. Отчетите се изготвят по образец, утвърден от Изпълнителния директор на агенцията и се публикуват на интернет страницата на общината.

Отчет за изпълнението се предоставя на Общинския съвет чрез междинни отчети, както и на населението чрез информационни кампании и публикувани отчети в сайта на общината.

13 ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящият План за действие по енергийна ефективност на община Долна Митрополия 2021 – 2025 г. цели да спомогне изпълнението на задълженията на общината, поети по редица стратегически и законодателни документи и инициативи и да повиши енергийната ефективност в общинския сграден фонд, както и да подпомогне гражданите в техните инициативи за енергийно ефективно обновяване на частните жилища.

Общинската програма за енергийна ефективност е основен документ за провеждане на балансирана и устойчива енергийна политика на местно ниво. Тя дава възможност да се оптимизират подходите и методите за вземане на съответните решенията от страна на Общинския съвет и да се подобри дейността на администрацията. Целеният резултат от изпълнение на програмата е:

- ✓ Намаляване потреблението на електрическа, топлинна енергия и горива на територията на община Долна Митрополия;
- ✓ Намаляване на вредните емисии в атмосферния въздух;
- ✓ Повишаване на благосъстоянието, комфорта и намаляване на риска за здравето на населението на общината;
- ✓ Подобряване на опита на администрацията в планирането и прилагането на публични програми и политики, който има важно значение, за да се идентифицират тенденциите, да се проследява прогреса, да се извлекат поуките, да се корелират действията с променящите се условия, да се отговори на новите предизвикателства, да се осигури отчетност, да се развие съответния капацитет на администрацията.

От гледна точка на последващото прилагане на програмата, тя не е „еднократен акт“ със завършен краен продукт, водещ до решаване на проблемите на общината. Тя подлежи на допълнения и актуализация – т. нар. „подход на стратегическо планиране и програмиране“, при който планирането динамично и последователно се детайлизира на отделни етапи. Програмата има отворен характер и срока на действие може да се усъвършенства, допълва и променя в зависимост от законодателни промени, новопостъпили данни, инвестиционни намерения и възможности за финансиране на планираните мерки.

Извършените в последните години на територията на общината дейности, за повишаване на енергийната ефективност на общинските сгради, улично осветление, както и подобряване на инфраструктурата показват основния приоритет на Кмета и Ръководството за превръщането на община Долна Митрополия в устойчива и красива община.

Настоящият план показва предстоящите дейности през 2021 и 2025 г. и ще послужи като практичен инструмент на общинската администрация за

продължаване на нейната работа в подобряване не само на енергийната ефективност, но и на жизнения стандарт и естетическия облик на общината.